V. (211)

[illegible] 72 l.
[illegible]

ספק נדה וכן אם ראתה ביום ארבע ושבעים
וביום אחד ושמונים הרי זו ספק נדה וכן אם
ראתה דם ביום אחד וארבעים אע״פ שראת
ביום ארבעים ושלשים הרי זו ספק נדה ואסורה
לבעלה עד ליל שמונה וארבעים כיולדת זכר
ואין נותנין לה ימי טוהר כלל כנדה והרי היא
כמי שלא ילדה וכל דם שתראה מיום שהפילה
עד שמונים יום אם בא בימי נדתה הרי זו
ספק נדה מאחר השבעה מיום שהפילה
ואם בא בימי זיבתה הרי זו ספק זבה שכל ימי
מלאות אין בהן וסת וכן אם ראתה ביום
אחד ושמונים עדיין היא מקולקלת ותהיה
ספק נדה כמו שביארנו אע״פ שלא ראה אלא
יום אחד ומשיקבע לה הוסת יסור קלקולה
והחזור להיות נדה ודאית או זבה ודאית וכן
מיום שהפילה עד שבעה ימים תהיה נדה
ודאית אם הפילה בתוך ימי נדתה כמו שביארנו

פרק אחד עשר

כל שאמרנו בנדה וזבה ויולדת

אחר השמונים יום

הוא דין תורה וכמשפטים אלו היו עושין כשהיו
בית דין הגדול מצויים והיו שם חכמים גדולים
שמכירין הדמים ואם נולד להן ספק בראיית
או בימי נדה או זיבה ישאלו לבית דין וישאלו כמו
שהבטיחה התורה עליהן שנ' כי יפלא ממך דבר
למשפט וג' בין דם לדם בין נדה לדם זיבה ובאותן
הימים היו בנות ישראל נזהרות מדבר זה
ומשמרות וסתותיהן וסופרות תמיד ימי הנדה
וימי הזיבה׳ וטורח גדול יש במנין הימים
ופעמים רבות יבואו לידי ספק שאפילו ראת הכת
דם ביום הנדה מאותו היום מתחילין למנות לה
ימי נדה וימי זיבה כמו שביארנו ונסתפק לו הטמא
הבה בזיבה [illegible] בת עשרה ימים שאם ראתה
ביום שלנו הרי זו נדה שבעת ימים ושלשה
ימים בתוך לנדתה הרי עשרה ימים הנה למדת
שמתחלת ראיה מתחלת למנות ימי נדה וימי
זיבה כל ימיה ואפילו ראתה והיא קטנה׳
ובימי חכמי התלמוד נסתפק הדבר
הרבה בראיית הדמים ונתקלקלו הוסתות לפי

שלא היה כח בכל הנשים לשמור ימי נדה וימי
זיבה ולפיכך החמירו חכמים בדבר וגזרו שיהיו
כל ימי האשה כימי זיבתה ויהיה כל דם שתראה
ספק דם זיבה: ועוד החמירו בנות
ישראל חומרא יתירה על זו ונהגו כולן בכל מקום
שיש ישראל שכל בת ישראל שתראה דם אפילו
לא ראתה אלא טיפה כחרדל בלבד ופסק הדם
סופרת לה שבעה ימי נקיים ואפילו ראתה
בעת נדתה בין שראתה יום אחד או שנים
או השבעה כולן או יותר משיפסק הדם סופרת
שבעה ימי נקיים כזבה גדולה וטובלת בליל שמיני
אע״פ שהיא ספק זבה או ביום שמיני אם היה שם
רוחק כמו שאמרנו ואחר כך הרי היא מותרת לבעלה.
וכן כל יולדת בזמן הזה הרי היא כיולדת
בזוב וצריכה שבעת ימי נקיים כמו שביארנו
ומנהג פשוט בשנער ובארץ הצבי ובספרד ובמערב
שאם ראת דם בתוך ימי מלאת אע״פ שראתה
אחר שספרה שבעת ימי נקיים וטבלה הרי זו
סופרת שבעה ימי נקיים אחר שיפסוק הדם ואין

נותנין לה ימי טוהר כלל אלא כל דם שתראה
האשה בין דם קושי בין דם טוהר סופרת שבעת
ימי נקיים אחר שיפסוק הדם ודין זה בימי הגאונים
נתחדש והם גזרו שלא יהיה שם דם טוהר שזה
שהחמירו בנות ישראל על עצמן בימי חכמי -
התלמוד אינו אלא ברואה דם שהוא טמא שיושבת
עליו שבעת ימי נקיים אבל דם שתראה בימי
טוהר אחר ספירה וטבילה אין לחוש לו שאין ימי
טוהר ראויין לא לנדה ולא לזבה כמו שביארנו
ושמענו שבצרפת בועלין על דם טוהר עד היום
אחר ספירה וטבילה מטומאת יולדת בזוב ודבר
זה תלוי במנהג : וכן דין דם בתולים בזמן
הזה שאפילו היתה קטנה שלא הגיע זמנה לראות
ולא ראתה דם מימיה בועל בעילת מצוה ופורש
וכל זמן שתראה דם מחמת המכה הרי הוא -
טמאה ואחר שיפסוק הדם סופרת שבעת ימי
נקיים : יתר על זה כל בת שתבעוה להנשא
ורצת שוהה שבעת ימי נקיים מאחר שרצת
ואחר כך תהיה מותרת להבעל שמא מחמורה

לאיש ראת דם טיפה אחת ולא הרגישה בה
בין שהיתה האשה גדולה בין שהיתה קטנה
צריכה לישב שבעת ימי נקיים מאחר שרצת
ואחר כך תטבול ותבעל וכל הדברים האילו
חומרא יתירה שנהגו בה בנות ישראל מימי
חכמי התלמוד ואין לזוז ממנה לעולם · לפיכך
כל אשה שרצת כשתבעוה להנשא לא תנשא
עד שתספור ותטבול ואם נשאת לתלמיד חכמים
מותרת להנשא מיד ותספור מאחר שנישאת
ותטבול שתלמיד חכמים יודע שהיא אסורה
ונזהר ממנה ולא יקרב לה עד שתטבול · דין
הכתמים בזמן הזה כמו שביארנו ואין בדבר
חידוש ולא מנהג אלא כל כתם שאמרנו שהיא
טהורה הרי היא טהורה וכל שאמרנו טמאה
סופרת שבעת ימים מיום שנמצא בו הכתם
ואם היה שיעור הכתם כדי לחוש לזיבות
סופרת שבעת ימים מאחר יום שנמצא בו
הכתם שאין הרואה דם כרואה כתם · וכן
כל שאמרנו ביולדת שאמו טהרה הרי היא

טהורה בזמן הזה וכן האשה שראתה לובן או
דם ירוק או שהשליכה חתיכה הואיל שאין עמה
דם הרי היא טהורה אף בזמן הזה. שלא החמירו
אלא ברואה דם טמא ואין זו רואה דם טמא וכן אם
היתה בה דם מכה והיה הדם שותת ממנה או
שבא הדם עם מימי רגלים הרי זו טהורה ולא
נתחדש דבר אלא ספירת שבעה ימי נקיים לכל
רואה דם טמא כמו שאמרנו ושיהיו כל מראה
דמים טמאים׳ זה שתמצא במקצת
מקומות שהנדה יושבת שבעה ימים בנדתה
ואע״פ שלא ראתה דם אלא יום אחד ואחר השבעה
תשב שבעת ימי נקיים אין זה מנהג אלא טעות
הוא ממה שהורו להן כן ואין ראוי לפנות
לדבר זה כלל אלא אם ראתה יום אחד סופרת
אחריו שבעה וטובלת בליל שמיני שהוא
ליל שני שלאחר נדתה ומותרת לבעלה׃
וכן זה שתמצא במקצת מקומות והמצא
תשובות למקצת גאונים שיולדת זכר לא תשמש
מטתה עד סוף ארבעים ויולדת נקבה עד שמונים

ואעפ׳ שלא ראתה דם אלא בתוך השבעה אין זה
מנהג אלא טעות היא באותן התשובות ודרך
מינות באותן המקומות ומן הצדוקין למדו דבר
זה ומצוה כדי לכופן כדי להוציא מלבן ולהחזירן
לדברי חכמים שתספור שבעת ימי נקיים בלבד
כמו שביארנו׳ אין אשה עולה מטומאתה
ויוצאה מידי ערוה עד שתטבול במי מקוה כשר
ולא יהיה דבר חוצץ בין בשרה ובין המים ובהלכות
מקואות יתבאר המקוה הכשר והפסול ודרך הטבילה
ומשפטי החציצה׳ אבל אם רחצה במרחץ אפילו
נפלו עליה כל מימות שבעולם הרי היא אחר הרחיצה
כמו שהיתה לפני הרחיצה בכרת שאין לך דבר
שמעלה מטומאה לטהרה אלא טבילה במי מקוה
או במעין או במים שהן כמעין כמו שיתבאר
בהלכות מקואות׳ כל שבעת ימי נקיים
שבזמן הזה אעפ׳ שהן ספק אם טבלה בהם
כאילו לא טבלה ואם טבלה בשביעי אעפ׳ שאסור
לעשות כן לכתחלה שמא יבוא לבעול בשביעי
אחר הטבילה הואיל וטבלה בזמנה אפילו היתה

זבה ודאית הרי זו עלתה לה טבילה׳ ואסור
לו לאדם שידבק באשתו בשבעת ימי נקיים ואע״פ
שהוא בכסותה והוא בכסותו ולא יקרב לה ולא
יגע בה אפילו באצבע קטנה ולא יאכל עמה
בקערה אחת כללו שלדבר ינהוג עמה בימי ספירה
כמו שינהוג בימי נדה שעדיין היא בכרת עד שתטבול
כמו שביארנו׳ כל מלאכות שהאשה עושה
לבעלה נדה עושה לבעלה חוץ מהרחצת פניו
וידיו ורגליו ומזיגת הכוס והצעת המטה בפניו גזרה
שמה יבוא לדבר עבירה ומפני זה לא תאכל עמו
בקערה אחת ולא יגע בבשרה מפני הרגל עבירה
וכן בשבעת ימי נקיים לא תעשה לו שלש מלאכות
אילו ומותר לאשה להתקשט בימי נדותה כדי שלא
תתגנה על בעלה׳

פרק שנים עשר

ישראל שבעל גויה משאר
אומות או ישראלית שנבעלה לגוי דרך אישות
הרי אילו לוקין מן התורה שנ׳ לא תתחתן בם
בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך׳ אחד

שבעה עממין אלא כל האומות באסור זה
וכן מפורש על ידי עזרא ואשר לא נתן בנותינו
לעמי הארץ ואת בנותיהם לא נקח לבנינו ולא
אסרה תורה אלא דרך חתנות· אבל הבא
על הגויה דרך זנות מכין אותו מכת מרדות מדברי
סופרים גזירה שמא יבוא להתחתן ואם יחדה לו
בזנות חייב עליה משום נדה ומשום שפחה ומשום
גויה ומשום זונה ואם לא ייחדה לו אינו חייב אלא
משום גויה וכל חייבין אילו מדבריהם· במה דברים
אמורים בשהיה הבועל ישראל אבל כהן הבא
על הגויה לוקה מן התורה משום זונה ואחד
זונה גויה ואחד זונה ישראלית ובבעולה בלבד
לוקה שהרי אינה בת קידושין· כל הבועל
גויה בין דרך חתנות בין דרך זנות אם בעלה
בפרהסיא והוא שיבעול לעיני עשרה מישראל
או יתר אם פגעו בו קנאין והרגוהו הרי אילו משבחין
וזריזין ודבר זה הלכה למשה מסיני הוא וראיה
לדבר זה פינחס בזמרי· ואין הקנאין
רשאין לפגוע בהן אלא בשעת מעשה כזמרי·

שנ' ואת האשה אל קבתה אבל אם פירש אין
הורגין אותו ואם הרגו נהרג עליו ואם בא הקנאי
ליטול רשות מבית דין להרגו אין מורין לו ואע"פ
שהוא בשעת מעשה ולא עוד אלא אם בא הקנא
להרוג את הבועל ונשמט הבועל והרג הקנא כדי
להציל עצמו מידו אין הבועל נהרג עליו והבא
על בת גר תושב אין הקנאין פוגעין בו אבל מכין
אותו מכת מרדות · לא פגעו בו קנאין ולא
הלקוהו בית דין הרי ענשו מפורש בדברי
קבלה שהוא נכרת שנ' כי חלל יהודה את קדש
יי' אשר אהב ובעל בת אל נכר · יכרת יי' לאיש
אשר יעשה ער ועונה וג' אם ישראל הוא לא
יהיה לו ער בחכמים ועונה בתלמידים ואם
כהן הוא לא יהיה לו מגיש מנחה ליי' צבאות
הנה למדת שהבועל גויה כאילו נתחתן לעבודה
זרה שנ' ובועל בת אל נכר ונקרא מחלל קדש
עון זה אע"פ שאין בו מיתת בית דין אל
יהי קל בעיניך אלא יש בו הפסד שאין בכל
העריות כמותו שהבן מן הערוה בנו הוא

לכל דבר ובכלל ישראל יחשב ואע'פ שהוא
ממזר והבן מן הגויה אינו בנו שנ' כי יסיר את
בנך מאחרי מסיר אותו מלהיות אחרי יי' זה
גורם להדביק בגוים שהבדילנו הקב"ה מהם
ולשוב מאחר יי' ולמעול בו׃ גוי הבא על בת
ישראל אם אשת איש נהרג עליה ואם פנויה
היא אינו נהרג אבל ישראל שבא על הגויה בין
קטנה בת שלוש שנים ויום אחד. בין גדולה. בין
פנויה. בין אשת גוי ואפילו היה קטן בן תשע
שנים ויום אחד כיון שבא על הגויה בזדון הרי
זו נהרגת מפני שבאה לישראל תקלה על ידיה
כבהמה ודבר זה מפורש בתורה שנ' הן הנה
היו לבני ישראל כדבר בלעם וג' וכל אשה יודעת
איש למשכב זכר הרגו׃ העבדים שהטבילו
אותם לשם עבדות וקבלו עליהם מצות שהעבדים
חייבין בהן יצאו מכלל הגוים ולכלל ישראל
לא באו לפיכך השפחה אסורה לבן חורין אחד
שפחתו ואחד שפחת חבירו והבא על השפחה
מכין אותו מכת מרדות מדברי סופרים׃

שהרי מפורש בתורה שאדון נתן שפחה כנענית
לעבדו העברי והיא מותרת לו שנ׳ אם אדוניו
יתן לו אשה׳ ולא גזרו חכמים בדבר זה. ולא
חייבה תורה מלקות בשפחה אלא אם כן היתה
נחרפת לאיש כמו שביארנו׳ אל יהי עון זה
קל בעיניך מפני שאין בו מלקות מן התורה שגם
זה גורם לבן לסור מאחרי יי׳ שהבן מן השפחה
עבד ואינו מישראל נמצא גורם לזרע הקודש
להתחלל ולהיותם עבדים והרי אונקלוס המתרגם
כלל בעילת עבד ושפחה בכלל לא יהיה קדש ולא
תהיה קדשה׳ הבא על השפחה ואפילו
בפרהסיא ובשעת עבירה אין הקנאין פוגעין בו
וכן אם לקח שפחה דרך חתנות אינו לוקה מן
התורה שמעת שטבלה וקבלה מצות יצאת
מכלל הגוים׳ נתערב ולד ישראלית בולד
שפחה הרי שניהן ספק וכל אחד מהן ספק עבד
וכופין בעל השפחה ומשחרר את שניהם ואם
היה הבן הוא אדון של עבד כשיגדילו ישחררו
זה את זה ויהיו מותרין לבוא בקהל היין המעורבת

בנות הרי שתיהן בספק שפחות והבא על אחת
מהן הולך בספק עבד וכן אם נתערב ולד גויה
לישראלית מטבילין את שניהם לשם גרות
וכן ... בספק גיורת ... כל הגוים כולן
כשיתגיירו ויקבלו עליהן כל המצות שבתורה
והעבדים כשישתחררו הרי הן כישראל לכל דבר
שנ' הקהל חקה אחת לכם וגו' ומותרין להכנס בקהל יי'
מיד והוא שישא הגר או המשוחרר בת ישראל
וישא הישראלי גיורת ומשוחררת חוץ מארבעה
עממין בלבד והן עמון ומואב ומצרים ואדום שהאומות
האלו כשיתגייר מהן אדם הרי הוא כישראל
לכל דבר אלא לענין ביאה בקהל׳ וגירי
עמון ומואב אסורין איסור עולם זכרים
ונקבות שנ' לא יבוא עמוני ומואבי בקהל יי'
והלכה למשה מסיני שהעמוני הזכר והמואבי
הזכר הוא שאסור לעולם לישא בת ישראל אפילו
בן בן בנו עד סוף העולם אבל עמונית ומואבית
מותרות מיד כשאר האומות׳ מצרי ואדומי
אחד זכרים ואחד נקבות דור ראשון ודור שני אסורין

לבוא בישראל ודור שלישי מותר שנאמר
בנים אשר יולדו להם דור של[illegible] יה
מעוברת שנתגיירה בנה שני מצרי שני
שנשא מצרית שנייה הולד של[illegible] בנים
אשר יולדו להם הכתוב תלאן בלידה

גר עמוני שנשא מצרית הולד עמוני
וגר מצרי שנשא עמונית הולד מצרי זה הכלל
באומות הלך אחר הזכר נתגיירו הלך אחר
הפחות׳ מי שנתגייר משבעה עממין
אינן אסורין מן התורה לבוא בקהל והדבר
ידוע שלא נתגייר מהם אלא הגבעונים ויהושע
גזר עליהם שיהיו אסורין לבוא בקהל [illegible]
זכרים ואחד נקבות ולא אסר אותם אל[illegible]
שיש מקדש שנ׳ וחוטבי עצים ושואבי מים
לבית אלהי׳ הלא הרחקתן במקדש והן
הנקראין נתינים לפי שנתנם לעבודת המקדש׳
בא דוד וגזר עליהם שלא יבאו בקהל
לעולם ואפילו בזמן שאין מקדש וכן מפורש
בעזרה ומן הנתינים שנתן דוד והשרים של

שחוצץ בנדה. חוצץ בגרים ובעבדים ובמשוחררין׳
אל יעלה על דעתך ששמשון המושיע
את ישראל או שלמה מלך ישראל ידידיה נשאו
נשים נכריות בגיותן אלא סוד הדבר כך הוא שהמצוה
הנכונה כשיבא הגר או הגיורת להתגייר בודקין
אחריו שמא בגלל ממון שיטול או בשביל שררה
שיזכה לה או מפני הפחד בא להכנס לדת ואם
איש הוא ובודקין אחריו שמא עיניו נתן באשה
יהודיה ואם אשה היא שמא עיניה נתנה בבחור
מבחורי ישראל; אם לא נמצא להם עילה
מודיעין אותן כובד עול התורה וטורח שיש
בעשייתה על עמי הארצות כדי שיפרשו אם
קבלו ולא פרשו וראו אותן שחזרו מאהבה
מקבלין אותן שנ׳ ותרא כי מתאמצת היא ל
ללכת אתה ותחדל לדבר אליה. לפיכך
לא קבלו בית דין גרים כל ימי דוד ושלמה. בימי
דוד שמא מן הפחד חזרו ובימי שלמה שמא בשביל
המלכות והטובה והגדולה שהיו בה ישראל חזרו
שכל החוזר מן הגוים בשביל דבר מהבלי העולם

אנסדה אנסדה

אינו מגירי הצדק ואעפ כן היו גרים הרבה בימי
דוד ושלמה בפני הדיוטות והיו בית דין הגדול
חוששין להן לא דוחין אותן אחר שטבלו מכל
מקום ולא מקרבין אותן עד שתראה אחריתם ·

ולפי שגייר שלמה נשים ונשאן וכן
שמשון גייר ונשא והדבר ידוע שלא חזרו אלו
אלא בשביל דבר ולא על פי בית דין גיירום חשבן
הכתוב כאילו הן גויות ובאיסורן עומדין ועוד
שהוכח סופן על תחלתן שהן עובדות עבודה
זרה שלהן ובנו להן במות והעלה עליו הכתוב
כאילו הוא בנאן אז יבנה שלמה במה ·

גר שלא בדקו אחריו או שלא הודיעוהו
המצות ועונשן ומל וטבל בפני שלשה הדיוטות
הרי זה גר ואפילו נודע שבשביל דבר הוא מתגייר
הואיל ומל וטבל יצא מכלל הגוים וחוששין לו
עד שיתבאר צדקותו ואפלו חזר ועבד עבודה
זרה הרי הוא כישראל משומד שקידושיו קידושין
ומצוה להחזיר אבידתו מאחר שטבל נעשה
כישראל ולפיכך קיימו שמשון ושלמה נשותיהן

ואע"פ שנגלה סופן׳ ומפני זה אמרו חכמים
קשין להם גרים לישראל כנגע צרעת שרובן
חוזר בשביל דבר ומטעים את ישראל וקשה הדבר
לפרוש מהן אחר שנתגיירו צא ולמד מה אירע
במדבר במעשה העגל ובקברות התאוה וכן
רוב הנסיונות האספסוף היו בהן תחלה׳

פרק ארבעה עשר

כיצד מקבלין גרי הצדק כשיבוא
להתגייר ויבדקו אחריו ולא ימצאו עילה אומרין לו
מה ראית שבאתה להתגייר אי אתה יודע שישראל
בזמן הזה דווים ודחופים ומסוחפין ומטורפין
ויסורין באין עליהם אם אמר אני יודע ואיני כדאי
מקבלין אותו מיד׳ ומודיעין אותו עיקרי הדת
שהוא ייחוד השם ואיסור עבודה זרה ומאריכין
בדבר זה ומודיעין אותו מקצת מצות קלות
ומקצת מצות חמורות ואין מאריכין בדבר זה
ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר
עני ומודיעין אותו עונשן של מצות׳ כיצד
אומרין לו הוי יודע שעד שלא באתה לדת זו אם

אכלת חלב איזוהה ענוש כרת אם חללתה
שבת איזוהה ענוש סקילה ועתה אחר שהתגייר
אם אכלת חלב אתה ענוש כרת אם חללת
שבת אתה ענוש בסקילה ואין מרבין עליו
ואין מדקדקין עליו שמא יגרום לטורדו ולהטותו
מדרך טובה לדרך רעה שבתחלה אין מושכין
את האדם אלא בדברי רצון רכים וכן הוא
אומר בחבלי אדם אמשכם ואחר כך בעבותות
אהבה. וכשם שמודיעין אותו עונשן
של מצות כך מודיעין אותו שכרן ומודיעין אותו
שבעשיית מצות אלו יזכה לחיי העולם הבא
ושאין שם צדיק גמור אלא בעל חכמה שעושה
מצות אלו ויודען ואומרין הוי יודע שהעולם
הבא אינו צפון אלא לצדיקים והם ישראל וזה
שתראה ישראל בצער בעולם הזה טובה
צפונה היא להם שאינן יכולין לקבל רוב
טובה בעולם הזה כאומות שמא ירום לבם
ויתעו ויאבדו שכר העולם הבא כענין שנ׳
וישמן ישורון ויבעט ואין הקב״ה מביא

עליהן רוח פורענות אלא כדי שלא יאבדו אלא
כל האומות כלין והן עומדין ומאריכין
בדבר זה כדי לחבבו · אם חזר בו ולא
רצה לקבל הולך לדרכו ואם קיבל אין משהין
אותו אלא מולין אותו מיד ואם היה מהול
מטיפין ממנו דם ברית ומשהין אותו עד שיתרפא
רפואה שלימה ואחר כך מטבילין אותו ושלשה
עומדין על גביו ומודיעין אותו מקצת מצות
קלות ומקצת מצות חמורות פעם שניה והוא
עומד במים · ואם היתה אשה נשים
מושיבות אותה במים עד צוארה והדיינים מבחוץ
ומודיעין אותה מקצת מצות קלות וחמורות והיא
יושבת במים ואחר כך טובלת בפניהם והן
מחזירין פניהם ויוצאין כדי שלא יראו אותה
כשתעלה מן המים · איזהו גר תושב
זה גוי שקיבל עליו שלא יעבוד עבודה זרה עם
שאר המצות שנצטוו בני נח ולא מל ולא טבל
הרי זה מקבלין והרי הוא מחסידי אומות העולם ·
ולמה נקרא תושב לפי שמותר לנו

להושיבו בינינו בארץ ישראל כמו שביארנו
בהלכות עובדי עבודה זרה ואין מקבלין גר תושב
אלא בזמן שהיובל נוהג אבל בזמן הזה אפילו
קיבל כל התורה כולה חוץ מדקדוק אחד אין
מקבלין אותו· העבד הנלקח מן הגוים
אין אומרין לו מה ראית שבאת אלא אומרין
רצונך שתכנס בכלל עבדי ישראל ותהיה מן
הכשרים או לא אם רצה מודיעין אותו עיקרי
הדת ומקצת מצות קלות וחמורות ועונשן ושכרן
כמו שמודיעין את הגר ומטבילין אותו כגר
ומודיעין אותו כשהוא במים· ואם לא
רצה לקבל מגלגלין עמו כל שנים עשר חודש
ומוכרו לגוים ואסור לקיימו יתר על כן ואם
התנה עמו מתחלה שלא ימול ולא יטבול
אלא יהי כגר תושב מותר לקיימו בעבודתו
כשהוא גר תושב ואין מקיימין עבד כזה אלא
בזמן היובל· הגוים אין אסור עליהן
משום ערוה אלא אמו ואשת אביו ואחותו
מאמו ואשת איש וזכור ובהמה כמו שיתבאר

בהלכות מלכים ומלחמות אבל שאר עריות
מותרות להן׳ גוי שנתגייר ועבד שנשתחרר
הרי הוא כקטן שנולד וכל שאר בשר שהיו לו
כשהוא גוי או עבד אינן שאר בשר ואם נתגייר
הוא והם אינו חייב על אחת מהן משום ערוה
כלל׳ דין תורה שמותר לגוי שישא
אמו או אחותו מאמו שנתגיירו אבל חכמים
אסרו דבר זה כדי שלא יאמרו באו מקדושה
חמורה לקדושה קלה שאמש היתה זו אסורה
לו והיום מותרת וכן גר שבא על אמו או אחותו
והיא בגויותה הרי זה כבא על נכרית׳
כיצד דין הגרים בעריות שלשאר
בשר אם היה נשוי כשהוא גוי לאמו או לאחותו
ונתגייר מפרישין אותו כמו שביארנו אם היה
נשוי לשאר עריות ונתגייר הוא ואשתו אין
מפרישין אותן׳ גר אסור בשאר האם
אחר שנתגייר מדברי סופרים ומותר בשאר
האב אע״פ שיודע בודאי שזה שארו מאביו כגון
התאומים שדבר ברור שאביו שלהם הוא אביו

אע״פ כן לא גזרו על שאר אביו · לפיכך
נושא הגר אשת אחיו מאביו ואשת אחי אביו
ואשת אביו ואשת בנו אע״פ שנשאת לאחיו
או לאביו או לאחי אביו או לבנו אחר שנתגיירו
וכן אחות אמו מאביו ואחותו מאביו ובתו
שנתגיירה מותרת לו · אבל אינו נושא
אחותו מאמו ולא אחות אמו מאמה ולא אשת
אחיו מאמו שנשאה אחיו מאמו אחר שנתגייר
אבל אם נשאר אחיו כשהוא גוי הרי זו מותרת
לו שני אחים תאומים שהיתה הורתן שלא
בקדושה ולידתן בקדושה חייבין משום אשת
אח · הנושא גיורת ובתה הגיורת או שתי
אחיות מן האם ונשא עם אחת מהן וגירש
השניה נשא גיורת ומתה הרי זה מותר לישא
אמה או בתה שלא גזרו אלא בחייהן ומותר אדם
לישא שתי אחיות גיורות מן האב שלא גזרו
בשאר האב כמו שביארנו · השניות
כולן לא גזרו עליהן בגרים לפיכך מותר הגר
לישא אם אמו ונושא אדם גיורת ואם אמה

אוסרת בת בתה וכן שאר השארות ׳ העבד
מותר לישא אמו כשהוא עבד ואין צריך לומר
בתו ואחותו וכיוצא בהן שכבר יצא מכלל גוים
ואין העריות האסורות על הגרים אסורות עליו ולא
בא לכלל ישראל כדי שיאסרו עליו עריות האסורות
על הגרים ונראה לי שאם בא העבד על הזכור
ובהמה יהרגו שאיסור שתי עריות אילו שוה בכל
האדם עבדים שנשתחררו הרי הן כגרים כל
שאסור לגרים אסור להן וכל המותר לגרים מותר
להם׳ נותן אדם שפחתו לעבדו או
לעבד חבירו ומוסר שפחה אחת לשני עבדים
לכתחלה ואינן צריכין שום דבר אלא הרי הן
כבהמות ושפחה שהיא מיוחדת לעבד או שאינה
מיוחדת אחת היא לפי שאין אישות אלא לישראל
או לגוים על הגוים אבל לא לעבדים על העבדים
ולא לעבדים על ישראל׳

פרק חמשה עשר

איזה הוא ממזר האמור בתורה
זה הבא מערוה מן העריות חוץ מן הנדה שהבן

ממנה פגום ואינו ממזר אבל הבא על שאר
העריות בין באונס בין ברצון בין בזדון בין בה
בשגגה הולד ממזר ואחד זכרים ואחד נקבות אסורין
לעולם שנ׳ גם דור עשירי כלומר לעולם·
אחד ממזר שנשא ישראלית או ישראל
שנשא ממזרת כיון שבעלן אחר הקידושין לוקין
קדש ולא בעל אינו לוקה בעל ולא קדש אינו
לוקין משום ממזר שאין לוקין בכל חייבי לאוין
מי שלוקה על בעילה בלא קידושין אלא כהן גדול
באלמנה כמו שיתבאר   המחזיר
גרושתו משנשאת הולד כשר שהרי אינה ערוה
גוי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר בין בפנויה
בין באשת איש בין באונס בין ברצון וגוי ועבד
הבאין על הממזרת הולד ממזר וממזר הבא על
הגויה הולד גוי נתגייר הרי הוא כשאר גרים
ואם בא על השפחה הולד עבד שחררו הולד כשר
כשאר עבדים משוחררין ומותר בבת ישראל
זה הכלל בן הבא מן העבד או מן הגוי או מן
השפחה או מן הגויה הרי הוא כאמו ואין

משתייחין על האב׳ · לפי דבר זה התירו לממזר
לישא שפחה כדי לטהר את בניו שהרי הוא
משחרר אותם ונמצאו בני חורין ולא גזרו על
השפחה לממזר מפני תקנת חכמים׳ מי
שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על אשת איש
אותו הבן אין לו תקנה מפני שצד ממזרות
וצד עבדות מעורבין בו׳ לפיכך אסור
בשפחה ונמצאו בניו כמותו לעולם גוי הבא על
השפחה שטבלה הרי זה עבד ועבד שטבל שבא
על הגויה הולד גוי הלך אחר האם אבל גוי הבא
על שפחה גויה או עבד גוי שבא על גויה בת
חורין הלך אחר הזכר׳ ממזר מותר
לישא גיורת וכן הממזרת מותרת לגר והבנים
משניהם ממזרים שהולד הולך אחר הפגום שנ׳
בקהל יי׳ וקהל גרים אינן קרוי קהל יי׳ גיורת שנשאת
לגר והולידו בן אע״פ שהורתו ולידתו בקדושה
הרי זה מותר בממזרת וכן בן בנו עד שישתקע
שם גירות ממנו ולא יודע שהוא גר ואחר כך
יאסר בממזרת ואחד הגרים ואחד עבדים משוחררין

דין אחד לכולם גר שנשא בת ישראל או ישראל
שנשא גיורת הולד ישראל לכל דבר ואסור
במצרית שלשה ממזרין הם ממזר
ודאי וממזר ספק וממזר מדברי סופרים איזה
הוא ממזר ודאי זה שבא מן הערוה הודאית
כמו שביארנו וממזר ספק זה הבא מספק ערוה
כגון הבא על אשה שנתקדשה ספק קידושין
או נתגרשה ספק גירושין ויוצא בהן אשה
ששמעה שמת בעלה ונשאת והרי בעלה קיים
ובא עליה בעלה והיא תחת השני הרי הבן ממזר
מדברי סופרים פנויה שנתעברה
מזנות אמרו לה מה הוא העובר הזה או הילוד
הזה אם אמרה בן כשר הוא ולישראל נבעלתי
הרי זו נאמנת והבן כשר ואע״פ שרוב העיר שזנתה
בה פסולים ואע״פ לא נבדקה אבל עד שמתה או
שהיתה חרשת או אלמת או שוטה או שאמרה
לפלוני הממזר נבעלתי או לפלוני הנתין אפילו
אותו פלוני מודה שהוא ממנו הרי זה הילוד
ספק ממזר כשם שזנתה עם זה שהודה לה כך

זנתה עם אחר וזה הוא הנקרא שתוקי שמכיר
את אמו ואינו מכיר את אביו ודאי׳ וכן
הבן הנמצא בשוק והוא הנקרא אסופי הרי הוא
ספק ממזר שאין אנו יודעין מה הוא׳

פנויה שזנתה ואמרה בן זה בן פלוני הוא
אם אותו פלוני כשר הרי הבן כשר ואינה נאמנת
להיות זה בנו שלפלוני ויראה לי שחוששין לדבריה
ויהיה הבן אסור בקרובת אותו פלוני מספק אם
אותו פלוני ממזר אינה נאמנת להיות הבן
ממזר ודאי על פיה כמו שביארנו אלא יהיה
ספק ממזר׳ אבל האב שהוחזק שזה
בנו ואמר בני זה ממזר הוא נאמן ואם יש לבנו
בנים אינו נאמן שלא האמינה אותו תורה אלא
על בנו שנ׳ כי את הבכור בן השנואה יכיר יכירנו
לאחרים ומשם שנאמן לומר בני זה בכור כך
נאמן לומר שהוא ממזר או בן גרושה או בן חלוצה׳
וכן אם היתה אשתו מעוברת נאמן
לומר עובר זה אינו בני וממזר הוא והרי זה ממזר
ודאי והאומר על עצמו שהוא ממזר נאמן לאסור

עכו״ם ועבד ישראל ואסור בממזרת. עד שי״ע שהו״
ממזר ובנו כמוהו ואם ישלו בני בני׳ אינו נאמן
לפסול בני בנו ולא יפסול אלא בנו׳

ארוסה שנתעברה והיא בבית אביה הרי הולד
בחזקת ממזר ואסור בממזרת. ואם נבדקה אמו
ואמרה מארוסי נתעברתי נאמנת והולד כשר ואם
הכחישה הארוס ואמר מעולם לא באתי עליה הרי
הולד ממזר שאפילו היה בחזקת בנו ואמר בני כו׳
זה ממזר נאמן והאשה אינה בחזקת זונה אלא נאמנת
לומר לארוסי נבעלתי ואינה זונה ואם נשאת לכהן
לא תצא וולדה ממנו כשר׳ היתה העב׳ מס׳
אחרים והיא ארוסה עם ארוסה ועם אנשים
הרבה אנשים שבא עליה ארוסה בבית חתנה הרי
זה ספק ממזר כשם שהפקירה עצמה לארוסה
הפקירה לאחרים ואם נבדקה ואמרה עובר
זה מארוסי הרי זה כשר כמו שביארנו

אשת איש שהיתה מעוברת ואמרה
עובר זה אינו מבעלי אינה נאמנת לפסלו והרי
הוא בחזקת כשרות שלא האמינה תורה אלא

האב אמר הזה אינו בני או שהיה בעלה במדינה
הים הרי זה בחזקת ממזר ואם אמרה מגוי ועבד
נתעברתי הרי הולד כשר שאין הבעל יכול להכחישה
בדבר זה ואין העובר משתהא במעי אמו יתר על
שנים עשר חודש׳ אשת איש שיצא עליה
קול שהיא מזנה תחת בעלה והכל מרננין אחריה
אין חוששין לבניה שמא ממזרים הם שרוב בעילות
אחר הבעל ומותר לישא בתה לכתחלה אבל היא
עצמה חוששין לה משום זונה ואם היתה פרוצה
יותר מדאי אף לבניה חוששין׳ דין תורה
שספק ממזר מותר לבוא בקהל שנ׳ לא יבוא
ממזר בקהל ה׳ ממזר ודאי אסור לבוא בקהל.
ולא ספק אבל חכמים עשו מעלה ביוחסין ואסרו
כל הספיקות לבוא בקהל לפיכך ממזר ודאי מותר
לישא ממזרת ודאית אבל ממזר ספק או שתוקי
או אסופי אסור לישא בת ישראל ואסור לישא
ממזרת ואפילו ממזרת מספק אסורה לו שמא
אחד מהן אינו ממזר והשני ממזר ודאי וממזר
שלדבריהם מותר לישא ממזרת שלדבריהם׳

ובן שאר הספיקות אסורין לישא זה מזה
כיצד שתוקים ואסופים וספק ממזרים אסורין
לבוא זה בזה ואם נשאו לא יקיימו אלא יוציאו
בגט והולד ספק כאבותיו ואין לספיקות אילו תקנה
אלא שישאו והולד הולך אחר הפגום כיצד שתוקי
או אסופי שנשא גיורת או משוחררת או גר
ומשוחרר שנשא שתוקית או אסופית הולד שתוקי
או אסופי האסופי שנמצא בעיר שיש
בה גוים בין שהיה רוב גוים או רוב ישראל הרי
זה ספק גוי לענין יחוסין קדש אשה צריכה גט
מספק מי שהרגו אינו נהרג עליו הטבילוהו
בית דין לשם גרות או שטבל משהגדיל הרי הוא
כשאר אסופים הנמצאים בערי ישראל היה
רוב העיר גוים מותר להאכילו נבלות היה רובן
ישראל מחזירין לו אבדתו כישראל מחצה למחצה
מצוה להחיותו כישראל ומפקחין עליו את הגל בשבת
והר״י ולענין נזקין ככל ספק ממון המוציא
מחבירו עליו הראיה ירמה לי שכל
מדינה שיש בה שפחה או גויה הראויה לילד הואיל

העיר אפילו החה אילך אובבית הכנסת או
שי[illegible] באילן מקום שחיה מגעת לו הרי זה
הבא על [illegible] נאמר [illegible] ונאמר [illegible]
ירא[illegible] ונתין [illegible] שנשא [illegible] שאפשר

שהיא ערוה [illegible] הרי הוא כספק אשת איש
שאין קדושין תופסין בעריות ואי זו היא האשה
שאפשר שתהיה ערוה עליו כל אשה שהיה
אביה או אחיה קיים בשנתעברה בו אמו
וכל אשה שנתגרשה או נתאלמנה שמא אשת
אביו היא או אשת אחי אביו : ומניין אתה
אומר שאין השתוקי והאסופי אסור בכל אשה
שאפשר שתהיה ערוה עליו שהרי הכשר [illegible]
[illegible] אסור בכל אשה שאפשר שתהיה ערוה
עליו והרי נאמר בתורה אל תחלל את בתך
להזנותה וגו׳ ואמרו חכמים שאם עשה כן
נמצא אב נושא בתו ואח נושא אחותו ואם כן היה
הדין שכל מי שאינו יודע אביו בודאי אסור
בכל אשה שאפשר שתהיה ערוה עליו לא היה [illegible]
באים לתורה הזאת לעולם ולא היתה הארץ מליאה

וכן שאר הספיקות אסורין לישא זה מזה
חוץ שתוקים ואסופים וספק ממזרים [illegible]
מותרין זה בזה ואסורין ושאין לא יקיימו אמר כן [illegible]
היוחסים שב[illegible] האין לכפירותיהם הין
אסורין להנשא בכל מקום אחר הפגם בערות׳
הולד שהיה מושלך בשוק ובא אחד ואמר
בני הוא ואמו השליכתו נאמן וכן אמו נאמנת
נאסף מן השוק ובא אביו ואמו אחר כך ואמרו
בננו הוא אין נאמנים הואיל ויצא עליו שם אסופי
ובשני רעבון נאמנין שמפני הרעב השליכוהו
וכן רוצים שיזונו אותו אחרים ולפי כך שתקו עד
שנאסף   נמצא הולד מהול או שהיה מחתל
או שהומלח או שהיה הכוחל בעיניו או [illegible]
קמיעין בצוארו או שנמצא תחת אילן מסוכך
שאין חיה נכנסת לו והיה סמוך לעיר או שנמצא
בבית הכנסת הסמוך לעיר או בצידי רשות
הרבים אין בו משום אסופי מאחר שהן משמרין
אותו שלא ימות בחזקת כשר הוא׳   אבל
אם נמצא מושלך באמצע הדרך או רחוק מן

העיר אפילו אחת מאלן או בבית הכנסת או
שנמצא תלוי באילן מקום שחיה מצויה לו הרי זה
אסופי. נאמנת חיה לומר זה הבן כהן
הוא או לוי או נתין או ממזר מפני שלא הוחזק ואין
אנו יודעין יחוסו במה דברים אמורים בשהוחזקה
בנאמנות ולא ערער עליה אדם אבל אם ערער
עליה אפילו אחד ואמר בשקר מעידה, אינה
נאמנת והרי הבן בחזקת כשר ואין לו יחוס
דבר ברור שהשתוקי אסור לאשה שתוקית
והאסופי אסור באסופית מפני שהן ספיקות אבל ממזרים
ודאים ונתינים מותרין לבוא זה בזה. והולד ממזר
ושתוקי ואסופי מותר בנתינים כשאר גרים והולד
ספק ממזר.

פרק ששה עשר

פצוע דכא וכרות שפכה שנשא
בת ישראל ובעלו לוקין שנ' לא יבא פצוע דכא
וכרות שפכה בקהל יי' ומותרין לישא גיורת
ומשוחררת ואפילו כהן שהוא פצוע דכא מותר
לישא גיורת ומשוחררת שאינו בקדושתו ואפילו

כרותה או אחת מן הספיקות מותרת לו הואיל ופצוע
דכא אסור לבוא בקהל לא גזרו בו על הנתינים ולא
על הספיקות אבל פצוע דכא וכרות שפכה אסור
בממזרת ונתינה שהיא אסורה מן התורה.

אי זהו פצוע דכא כל שנפצעו הביצים
שלו וכרות שפכה כל שנכרת הגיד שלו ובשלשה
איברין אפשר שיוליד הזכר בגיד ובביצים ובשבילין
שבהן התבשל שכבת זרע והן הנקראים חוטי
ביצים וכל שנפצע אחד משלשה איברין אלו או
נכרת או נדך הרי זו פסול. כיצד נפצע הגיד או
שנדך או שנכרתה העטרה או למעלה מעטרה
פסול ואם נכרת מראש העטרה ונשתייר ממנה
אפילו כחוט השערה מוקף לכל הגיד הרי זה כשר
נכרת הגיד למעלה מעטרה כקולמוס או כמרזב
כשר. ניקב למעלה מעטרה כשר ניקבה
העטרה עצמה אם כשיראה קרי תצא שכבת זרע
מן הנקב פסול נסתם הנ[illegible] חזר להכשירו ניקב
למעלה מעטרה שכנגדו למעלה בתוך העטרה
פסול העטרה כולה מסבבת נקב שביל שכבת

זרע וחזר לראות שכבת זרע משביל שמשתין בו
הרי זה פסול׳ נכרתו הביצים או אחת מהם
או שנפצעה אחת מהם או שנדוכה או שחסרה
או שנקבה הרי זה פסול נכרתו חוטי ביצים או
אחד מהן או שנדך או נפצע הרי זה פסול ניקב
חוט מחוטי הביצים לשביל מי רגלים והרי הוא מטיל
מים משני מקומות משביל המים ומשביל שכבה
זרע הרי זה כשר׳ כל פסול שאמרנו
בענין זה בשלא היו בידי שמים כגון שכרתו
אדם או כלב או הכהו קוץ וכיוצא בדברים אלו
אבל אם נולד כרות שפכה או פצוע דכא
או שנולד בלא ביצים או שחלה מחמת גופו ובטלו
ממנו איברים אלו או שנולד בהן שחין והמקה
אותן או כרתן הרי זה מותר לבוא בקהל שכל
אילו בידי שמים׳ אסור להפסיד אברי
הזרע בין באדם בין בבהמה חיה ועוף השמים
אחד טמאים ואחד טהורים בין בארץ בין בחוצה
לארץ אעפ״י שנ׳ ובארצכם לא תעשו׳ למדו
שדבר זה נוהג בכל מקום ועניין הדבור כאומר

לא יעשה זאת בישראל בין בגופו בין בגופות אחרים·
וכל המסרס לוקה מן התורה בכל מקום
ואפילו מסרס אחר המסרס לוקה כיצד הרי שבא
וכרת את הגיד ובא אחר וכרת את הביצים או נתקן
ובא אחר וכרת חוטי ביצים או שבא אחר ומיעך
את הגיד ובא אחר ונתקו ובא אחר וכרתו כולן לוקין
ואע״פ שלא סירס האחרון אלא מסורס בין באדם
בין בבהמה חיה ועוף והמסרס את הנקבה בין
באדם בין בשאר מינין פטור· המשקה
עיקרין לאדם או לשאר מינין כדי לסרסו הרי זה
אסור ואין לוקין עליו ואשה מותרת לשתות עיקרין
שמסרסין אותה עד שלא תלד הרי שסכה את
האדם ושסה בו כלב או שאר חיות עד שעשוהו
כרות שפכה או שהושיבו במים או בשלג עד
שבטל ממנו אברי התשמיש אינו לוקה עד שיסרס
בידו וראוי להכותו מכת מרדות· ואסור לומר
לגוי לסרס בהמה שלנו ואם לקחה הגוי מעצמו וסרסה
אותה מותר ואם הערים בדבר זה קונסין אותו
ומוכרה לישראל אחר ואפילו לבנו הגדול מותר

למוכרה. אבל לבנו הקטן אינו מוכרה ולא נותנה לו׳

פרק שבעה עשר

שלש נשים אסורין על כל הכהנים
גרושה וזונה וחללה ועל כהן גדול ארבע אלו השלש
והאלמנה. אחד כהן גדול המשוח בשמן המשחה או
המרובה בבגדים ואחד כהן העובר או כהן גדול
שמנוהו ועבר וכן כהן משוח מלחמה כולן מצווין
על הבתולה ואסורין באלמנה׳ הלכה ב
שנשא אחת משלש נשים בין גדול בין הדיוט
ובעל לוקה ואם באו עליה דרך זנות אינו לוקה
משום זונה או גרושה או חללה שנ׳ לא יקחו עד
שיקח ויבעול אבל כהן גדול שבעל אלמנה לוקה
אחת אעפ שלא קדש משום לא יחלל שכולן
שבעלה וחללה ופסלה לכהונה אבל זונה וחללה
וגרושה הרי הן מחוללות ועומדות קודם בעילתו
לפיכך לוקה כהן גדול לבדו על בעילת אלמנה
אעפ שאין שם קידושין שהרי חללה והוא מוזהר
שלא יחלל כשרים לא אשה ולא זרעו׳ קידש
כהן גדול אלמנה ובעלה לוקה שתים אחת משום

אלמנה לא יקח ואחת משום לא יחלל ובין כהן
גדול ובין כהן הדיוט שנשא אשה מן הארבע
ולא בעל אינו לוקה וכל מקום שהוא לוקה היא
לוקה וכל מקום שהוא אינו לוקה היא אינה לוקה
שאין הפרש בין אשה לאיש לעונשין אלא בשפחה
חרופה בלבד כמו שביארנו · כל כהן הבא
על הגויה בין [illegible] גדול בין הדיוט לוקה משום
זונה שהרי אינה בת קידושין והוא אסור בבעלה
זונה בין ישראלית בין גויה · החלוצה
אסורה לכהן מדברי סופרים מפני שהוא כגרושה
ומכין אותו מכת מרדות מדבריהם כהן שנשא
ספק חלוצה אין מוציאין אותה מתחתיו והיא
כשרה וולדה כשר מפני שלא גזרו על ספק חלוצה
אלא על חלוצה ודאית ובן מי שהיתה ספק
גרושה או ספק חלוצה אלמנה או ספק זונה וספק
חללה מכין אותו מכת מרדות ומוציא בגט'
כלל גדול הוא בכל איסורין שבתורה
שאין איסור חל על איסור אלא אם כן היו שני
האיסורין באים כאחת או שהיה האיסור האחד

מוסיף דברים אחרים שלאותו האסור אין אם
היה כולל דברים אחרים עם איסור זה׳ לפיכך
אשה שהיתה אלמנה ונעשית גרושה ונעשית
חללה ונעשית זונה ובא עליה כהן גדול אחר כך
לוקה ארבע מלקיות על ביאה אחת לפי שהאלמנה
אסורה לכהן גדול ומותרת לכהן הדיוט חזרה להיות
גרושה נוסף בה איסור ונאסרה לכהן הדיוט לפיכך
נוסף בה איסור אחד על איסור האלמנה ועדיין
היא מותרת לאכל תרומה נעשית חללה נוסף
בה איסור שהרי נאסרה בתרומה ועדיין היא
מותרת לישראל נעשית זונה הואיל ויש שם
זנות שאוסרת על ישראל אם זינת אשתו ברצון
נוסף בה איסור אחר׳ והוא הדין לכהן
הדיוט שבא על הגרושה שנעשית חללה ואחר
כך זונה שהוא לוקה שלש על ביאה אחת
אבל אם נשתנה כדרך זה אינו לוקה אלא אחת
שנתאלמנה מאנשים הרבה או נתגרשה מאנשים
הרבה אין לוקין עליו אלא אחת על כל ביאה.
אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנשואין

אסורה כהן גדול שמת אחיו אע״פ שהיא מן ה
האירוסין הרי זה לא ייבם אלא חולץ נפלה לו
יבמה והוא כהן הדיוט ונתמנה להיות כהן גדול
אע״פ שעשה בה מאמר כשהוא כהן הדיוט הרי
זה לא ייבם אחר שנתמנה אבל אם אירס את
האלמנה ונתמנה להיות כהן גדול הרי זה יכנס
אחר שנתמנה היתה מקודשת ספק קידושין
ומת ארוסה הרי זו ספק אלמנה · מצוה
עשה על כהן גדול שישא נערה בתולה ומשתבגור
תאסר עליו שנ׳ והוא אשה בבתוליה יקח אשה
לא קטנה בבתוליה לא בוגרת הא כיצד יצאת
מכלל קטנה ולכלל בגרות לא באה זו נערה ואינו
נושא שתים נשים לעולם כאחת שנ׳ יקח אשה
אחת ולא שתים כהן גדול לא ישא מוכת
עץ ואע״פ שלא נבעלה נבעלה שלא כדרכה
הרי זו כנבעלת כדרכה · נבעלה לבהמה הרי
זו מותרת כהן גדול שנשא בעולה אינו לוקה
אבל מוציא בגט נשא בוגרת או מוכת עץ
הרי זה יקיים אירס בעולה ונתמנה כהן

גדול הרי זה יכנוס אחר שנתמנה וכנס נערה בתולה
או פתה אותה אפילו אנסה או פתה כשהוא הדיוט
ונתמנה כהן גדול קודם שיכנוס הרי זה לא יכנוס
ואם כנס מוציא אירס את הקטנה ונגדלה תחתיו
קודם נשואין הרי זה לא יכנוס מפני שנשתנה
גופה ואם כנס לא יוציא׳ אחת גרושה
מן האירוסין אחת מן הנשואין אבל המאונסת
אפילו גרשה בגט והחזירה ומאנה בו הרי זו
מותרת לכהן כמו שביארנו בהלכות גירושין וכל
מי שאינה ראויה לחליצה אם נחלצה לא נפסלה
לכהונה׳ יצא עליו קול איש פלוני כהן כתב
גט לאשתו ונתן גט לאשתו והרי היא יושבת
תחתיו ומשמשתו אין מוציאין אותה מתחת
בעלה ואם נשאת לכהן אחר הנה את השני
יצא שמה בעיר שנתקדשה ונתגרשה מן
הקידושין חוששין לה כמו שביארנו בהלכות
גירושין׳ אבל אם יצא עליה קול שהיא
חלוצה אין חוששין לה יצא קול על הבתולה שהיא
בעולה אין חוששין לה ותנשא לכהן גדול יצא

עליה קול שהיא שפחה אין חוששין לה והנשא
אפילו לכהן. יצא לה שם מזנה בעיר אין חוששין
לה והנשא ואפילו הוציאה בעלה משום שעברה
על דת יהודית או בעירי דבר מבוער ומת
קודם שיתן לה גט הרי זו מותרת לכהן שאין
אוסרין אשה מאילו אלא בעדות ברורה או
בהודאת פיה:

פרק שמונה עשר

מפי השמועה למדנו שהזונה האמורה
בתורה היא כל שאינה בת ישראל או בת
ישראל שנבעלה לאדם שהיא אסורה להנשא
לו אסור השוה בכל או שנבעלה לחלל אע"פ
שהיא מותרת להנשא לו: לפיכך
הנבעת לבהמה אע"פ שהיא בסקילה לא
נעשית זונה ולא נפסלה לכהונה שהרי לא
נבעלה לאדם והבא על הנדה אע"פ שהיא
בכרת לא נעשית זונה ולא נפסלה לכהונה
שהרי אינה אסורה להנשא לו וכן הבא
על הפנויה אפילו היתה קדשה שהפקירה

עצמה לכל אדם שהיא במלקות לא נעשית
זונה שהרי אינה אסורה להנשא לו׳
אבל הנבעלה לאחד מאסורי לאוין
השוין בכל ואינן מיוחדין בכהנים או מאסורי
עשה, ואין צריך לומר לפי שהיא אסורה
לו משום ערוה או לגוי ועבד הואיל והיא אסורה
להנשא לו הרי זו זונה וכן הגיורת והמשוחררת
אפילו נתגיירה ונשתחררה פחותה מבת שלש
שנים הואיל ואינה בת ישראל הרי זו זונה
ואסורה לכהן׳ מיכן אמרו גוי או עבד
או נתין או ממזר או גר עמוני ומואבי או מצרי
ואדומי ראשון ושני או פצוע דכא וכרות
שפכה או חלל שבאו על היהודית עשו
אותה זונה ונפסלה לכהונה ואם היתה
כהנת נפסלה מן התרומה וכן יבמה שבא
עליה זר עשאה זונה והאילונית מותרת
לכהן ואינה זונה׳ הבא על אחת מן
השניות וכיוצא בהן כגון הבא על קרובת
חלוצתו או על חלוצתו לא עשה אותה זונה שהרי

אינה אסורה להנשא לו מן התורה כמו שביארנו
בהלכות יבום׃ הא למדתה שאין זונה
תלוי בבעילה שלאיסור שהרי הבא על הנדה
ועל הקדשה והנרבעת לבהמה נבעלה בבעילה
שלאיסור ולא נעשית זונה ומי שנשאת לחלל
נבעלה בעילה כמו שיתבאר ונעשית זונה ואין
הדבר תלוי אלא בפגימה ומפי השמועה למדו ש
שאינה פגומה אלא מאדם האסור לה או מחלל
כמו שביארנו׃ כל הנבעלה לאדם שעושה
אותה זונה בין באונס בין ברצון בין בזדון בין
בשגגה בין כדרכה בין שלא כדרכה משהערה
בה נפסלה משום זונה ובלבד שתהיה בת שלוש
שנים ויום אחד ויהיה הבועל בן תשע שנים
ויום אחד ומעלה׃ לפיכך אשת איש שנבעלה
בין באונס בין ברצון נפסלה לכהונה אשת כהן
שנאנסה בעלה לוקה עליה משום טומאה שנ׳
לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה
אחרי אשר הוטמאה׃ הכל בכלל שאם
נבעלו נאסרו על בעליהן מדעתך הכתוב באשת

מבפנים וזורה מבחוץ ולא ישא קטנה שאינה
ראויה לולד אבל אילו שמנאפין ביד ומוציאין
שכבת זרע לא די שהוא איסור גדול אלא שעושה
זה בנדוי הוא יושב ועליהם נאמר ידיכם דמים
מלאו וכאילו הרג נפש׳ וכן אסור לאדם
שיקשה עצמו לדעת או יביא עצמו לידי הרהור
אלא אם יבוא לו הרהור יסיע לבו מדברי הבאי
והשחתה לדברי תורה שהיא אילת אהבים ויעלת
חן לפיכך אסור לאדם לישן על ערפו ופניו למעלה
עד שיטה מעט כדי שלא יבוא לידי קישוי ולא
יסתכל בבהמה ולא חיה ולא עוף בשעה שמזדקקין
זכר לנקבה ומותר למרביעי בהמה להכניס כמכחול
בשפופרת מפני שהן עסוקין במלאכתן לא יבואו
לידי הרהור׳ וכן אסור לאדם להסתכל
בנשים בשעה שהן עומדות על הכבוסה ואפילו
להסתכל בבגדי צבע שלאשה שהוא מכירה אסור
שלא יבוא לידי הרהור מי שפגע באשה בשוק
אסור לו להלך אחריה אלא רץ ומסלקה לצדדין
לאחוריו וכל המהלך בשוק אחרי אשה הדיוט

מקולי עמי הארץ ולא יעבור אדם על פתח אשה
זונה עד שירחיק ארבע אמות שנ' ואל תקרב אל
פתח ביתה. ואסור לאדם שאינו נשוי
לשלוח ידו במבושיו שלא יבוא לידי הרהור ואפילו
מתחת טיבורו לא יכניס ידו ואם השתין מים
לא יאחוז באמה שלא יבוא לידי הרהור ואם
היה נשוי מותר ובין נשוי ובין שאינו נשוי לא יושיט
ידו לאמה כלל אלא בשעה שהוא נצרך לנקביו.
חסידים הראשונים וגדולי החכמים
התפאר אחד מהם שמעולם לא נסתכל במילה
שלו ומהן מי שהתפאר שלא התבונן מעולם
בצורת אשתו מפני שלבו פונה מדברי הבאי
לדרכי האמת שהן אוחזות לבב הקדושים.
מצות חכמים להשיא אדם בניו ובנותיו
סמוך לפרקן שאם יניחן יבואו לידי זנות או
הרהור ועל זה נאמר ופקדת נוך ולא תחטא.
ואסור להשיא אשה לקטן מפני שזנות היא.
ואין האיש רשאי לישב בלא אשה ולא ישא עקרה
וזקנה שאינה ראויה לולד והרשות לאשה שלא

הנשא לעולם או הנשא לקרוב ולא ישא בחור זקנה
ולא ישא זקן ילדה שדבר זה גורם לזנות' וכן
מי שגירש את אשתו מן הנשואין לא תדור עמו
בחצר שמא יבואו לידי זנות ואם היה כהן לא תדור
עמו במבוי ובכפר קטן עירו כמבוי היה להמלוה
אצלו עושה שליח לתבעו וגרושה שבאה עם
המגרש לדין מנדין אותן או מכין אותן מכת
מרדות ואם נתגרשה מן האירוסין מותרת
לתבעו בדין ולדור עמו ואם היה עמו לבו גס בה.
אף מן האירוסין אסור ומי נדחה מפני מי היא
נדחת מפניו ואם היתה החצר שלה הוא ידחה
מפניה' אסור לאדם שישא אשה ודעתו לגרשה
שנ' אל תחרש על רעך רעה וגו' ואם הודיעה בתחלה
שהוא נושא אותה לימים מותר ולא ישא אדם
אשה במדינה זו ואשה במדינה אחרת שמא
ולאחר הימים ונמצא בן נושא אחותו ואחות
אמו ואחות אביו וכיוצא בהן ואינו יודע ואם
היה אדם גדול ידוע והרי זרעו מפורסמין
וידועין הרי זה מותר' לא ישא אדם אשה

לא ממשפחה מצורעין ולא ממשפחת נכפין והוא
שהוחזקו שלשה פעמים שיבואו בניהם בכך. אשה
שנשאת לשני אנשים ומתו לשלישי לא תנשא
ואם נשאת לא תצא ואפילו נתקדשה יכנוס.
לא ישא ישראל עם הארץ כהנת
שזה כמו חלול לזרעו של אהרן ואם נשא אמרו
חכמים שאין זיווגו עולה יפה אלא מת בלא בנים
או מת הוא או היא במהרה או קטטה ביניהם
אבל תלמיד חכמים שנשא כהנת הרי זה נאה
ומשובח הרי תורה וכהונה כאחד. לא
ישא אדם בת עם הארץ שאם מת או גלה
בניו עמי הארץ יהיו שאין אמם יודעת כתר
התורה ולא ישיא בתו לעם הארץ שכל הנותן
בתו לעם הארץ כמו שכפתה ונתנה לפני הארי
מכה ובועל ואין לו בושת פנים ולעולם ימכור
אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכמים
שאם מת או גלה בניו תלמידי חכמים ובן ישיא
בתו לתלמיד חכמים שאין דבר מגונה ולא מריבה
בביתו של תלמידי חכמים.

פרק שנים ועשרים

אסור להתיחד עם ערוה
מן העריות בין זקינה בין ילדה שדבר זה גורם
לגלות ערוה חוץ מהאם עם בנה והאב עם בתו
והבעל עם אשתו נדה וחתן שפרסה אשתו
נדה קודם שיבעול אסור להתיחד עמה אלא היא
ישנה בין הנשים והוא ישן בין האנשים ואם בא
עליה ביאה ראשונה ואחר כך נטמאת מותר להתיחד
עמה׃ לא נחשדו ישראל על משכב זכור
ועל הבהמה לפיכך אין אסור להתיחד עמהן ואם
נתרחק אפילו מייחוד זכר ובהמה הרי זה משובח
וגדולי החכמים היו מרחיקין הבהמה כדי שלא
יתיחדו עמה ואיסור ייחוד ערוה מפי הקבלה
כשארע מעשה אמנון ותמר גזר
דוד ובית דינו על ייחוד פנויה ואע״פ שאינה
ערוה בכלל ייחוד עריות ושמאי והלל גזרו על
ייחוד גוים נמצא כל המתיחד עם אשה שאסור
להתיחד עמה בין ישראלית בין גויה מכין
את שניהם מכת מרדות האיש והאשה׃

ומכריזין עליהן חוץ מאשת איש שאע״פ שאסור
להתיחד עמה אם נתייחד אינו לוקין שלא להוציא
לעז עליה שזנת ונמצאו מוציאין לעז על הבנים
שהן ממזרין   כל אשה שאסור להתיחד
עמה אם היתה אשתו עמו הרי זה מותר
להתייחד מפני שאשתו משמרתו אבל לא תתיחד
ישראלית עם הגוי אע״פ שאשתו עמו שאין אשתו
שלגוי משמרתו ואין להן בושה   וכן אין
מוסרין תינוק ישראלי לגוי ללמדו ספר וללמדו
אומנות מפני שכולן חשודין על משכב זכור
ואין מעמידין בהמה בפונדקאות שלגוים ואפילו
זכרים אצל זכרים ונקבות אצל נקבות ואין מוכרין
בהמה חיה ועוף לגוי רועה ונקבות לגויה מפני
שכולן חשודין על הרבעת בהמה וכבר ביארנו
שהן אסורין בזכור ובבהמה ונאמר ולפני עור
לא תתן מכשול   ומפני מה אין מוכרין
בהמה נקבה לגויה מפני שכולם בחזקת נואפים
וכשיבוא הנואף לשכב עם גויה זו אפשר שלא
ימצאנה וישכב עם בהמה או אפילו ימצאנה ישכב

עם הבהמה׳   לא תתייחד אשה אחת אפילו
עם אנשים הרבה עד שתהיה שם אשתו של אחד
מהן וכן לא יתייחד איש אחד אפילו עם נשים
הרבה אבל נשים הרבה עם אנשים הרבה
אין חוששין לייחוד היו האנשים מבחוץ והנשים
מבפנים או האנשים מבפנים והנשים מבחוץ
ופרשה אשה לבין האנשים או איש לבין הנשים
אסורין משום ייחוד׳   אפילו איש שעסקו
ומלאכתו עם הנשים כיצד יעשה יתעסק עמהן
ואשתו עמו או יפנה למלאכה אחרת׳   מותר
להתייחד עם שתי יבמות או עם שתי צרות או עם
אשה וחמותה או עם אשה ובת בעלה או עם
אשה ובת חמותה מפני ששונאות זו את זו ואין
מחפות זו על זו וכן מותר להתייחד עם אשה
שיש עמה תינוקת קטנה שיודעת טעם ביאה
ואינה מוסרת עצמה לביאה שאינה מזנה בפניה
שהרי זו מגלה את סודה׳   התינוקת מבת
שלוש שנים ולמטה והתינוק מבן תשע ולמטה
מותר להתייחד עמהן שלא גזרו אלא על ייחוד

אשה הראויה לביאה ואיש הראוי לביאה אנדרוגינס
אינו מתיחד עם הנשים ואם נתיחד אין מכין
אותו מפני שהוא ספק אבל האיש מתיחד עם
האנדרוגינס והטומטום׳ אשת איש שהיה
בעלה בעיר אינה חוששת לייחוד מפני שאימת
בעלה עליה ואם היה זה גס בה כגון שגדלה
עמו או שהיתה קרובתו לא יתיחד עמה אעפ׳
שבעלה בעיר וכן כל המתיחד עם אשה והיה
הפתח פתוח לרשות הרבים אין חוששין משום
ייחוד׳ מי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות
מפני שאמות הבנים באות לבית הספר לבניהן
ונמצא מתגרה בנשים ולא אשה לא תלמד קטנים
מפני אבותיהן שהן באים בגלל בניהם ונמצאו
מתיחדין עמה ואין המלמד צריך שתהיה
אשתו שרויה עמו בבית הספר אלא היא בביתה
והוא המלמד במקומו׳ התקינו חכמים שיהיו
נשים מספרות זו עם זו בבית הכסא כדי שלא
יבוא איש שם משום ייחוד׳ ואין ממנין
אדם נאמן וכשר להיות שומר חצר שיש בה

נשים אעפ שהוא שמור בחוץ שאין אפוטרופוס
לעריות ואסור לאדם למנות אפטרופוס על ביתו
שלא ינהיג אשתו לדבר עבירה · אסור
לתלמיד חכמים לשכון בחצר שיש בה אלמנה
אעפ שאינו מתיחד עמה מפני החשד אלא אם
כן היתה אשתו עמו וכן אלמנה אסורה לגדל
כלב מפני החשד ולא תקנה אשה עבדים זכרים
אפילו קטנים מפני החשד · אין דורשין
בעריות בשלשה מפני שאחד עוסק
בשאלות הרב והשנים נושאין ונותנין זה עם
זה ואין דעתם פנויה לשמוע ולפי שדעתו של אדם
קרובה אצל עריות אם נתפק לו דבר ששמע
מורה להקל לעצמו אין דורשין אלא לשנים
כדי שיהיה האחד השומע מפנה לבו ויודע
מה שישמע מן הרב · אין לך דבר בכל
התורה כולה שהוא קשה לרוב העם אלא לפרוש
מן העריות והביאות האסורות אמרו חכמים
בשעה שנצטוו ישראל על העריות בכו וקבלו
מצוה זו בתרעומות ובבכיה שנ׳ בוכה למשפחותיו

על עסקי משפחות ואמרו חכמים גזל ועריות
נפשו של אדם מתאוה להם ומחמדתן ואין
אתה מוצא קהל בכל זמן וזמן שאין בהן פרוצין
בעריות ובביאות אסורות אמרו חכמים רוב
בגזל ומיעוט בעריות והכל באבק לשון הרע׃
לפיכך ראוי לו לאדם לכוף יצרו
בדבר זה ולהרגיל עצמו בקדושה יתירה ובמחשבה
טהורה ובדעה נכונה כדי להנצל מהן ויזהר
מן הייחוד שהוא הגורם הגדול גדולי החכמים היו
אומרין לתלמידיהם הזהרו בי מפני בתי הזהרו
בי מפני כלתי כדי ללמד לתלמידים שלא יתביישו
מדבר זה ויתרחקו מן הייחוד׃ וכן ינהוג
להתרחק מן השוק ומן השכרות ומדברי עגבים השחוק
שאילו גורמין גדולים הם והן מעלות של עריות
ולא ישב בלא אשה שמנהג זה גורם לטהרה יתירה
גדולה מכל זאת אמרו יפנה עצמו ומחשבתו
לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה שאין מחשבת
העריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה ובחכמה
הוא אומר אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל

עד באהבה תשגה תמיד׳
בריך רחמנא דסייען אג״ר ה׳ וחפ״ק ל׳

הלכות מאכלות אסורות

יש בכללן שמונה ועשרים
מצות ארבע מצות עשה וארבע ועשרים מצות
לא תעשה וזה הוא פרטן׳ א׳ לבדוק בסימני
בהמה וחיה להבדיל בין טמאה לטהורה׳ ב׳
לבדוק בסימני העוף להבדיל בין טמא לטהור׳
ג׳ לבדוק בסימני חגבים להבדיל בין טמא
לטהור׳ ד׳ לבדוק בסימני דגים להבדיל בין
טמא לטהור׳ ה׳ שלא לאכול בהמה וחיה טמאה׳
ו׳ שלא לאכול עוף טמא׳ ז׳ שלא לאכול
דגים טמאים׳ ח׳ שלא לאכול שרץ העוף׳ ט׳
שלא לאכול שרץ הארץ׳ י׳ שלא לאכול רמש
הארץ׳ יא׳ שלא לאכול התולעת הפירות כשתצא
לארץ׳ יב׳ שלא לאכול שרץ המים׳ יג׳ שלא
לאכול נבלה׳ יד׳ שלא להנות בשור הנסקל׳
טו׳ שלא לאכול טריפה׳ טז׳ שלא לאכול אבר

מן החי · יז שלא לאכל דם · יח שלא לאכול
חלב בהמה טהורה · יט שלא לאכול גיד הנשה ·
כ שלא לאכול בשר בחלב · כא שלא לבשל ·
כב שלא לאכול לחם תבואה חדשה · כג שלא
לאכול קלי מן החדש · כד שלא לאכול כרמל
מן החדש · כה שלא לאכול ערלה · כו שלא
לאכול כלאי הכרם · כז שלא לאכול טבל · כח
שלא לשתות יין נסך · וביאור מצות אלו
בפרקים אלו ·

פרק ראשון

מצות עשה

הן הסימנין שמבדילין בהן
בין בהמה וחיה ועוף ודג וחגב שמותר לאכלן
ובין שאין מותר לאכלן שנ' והבדלתם בין הבהמה
הטהורה לטמאה ובין העוף הטמא לטהור ונא'
ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל ·

סימני בהמה וחיה נתפרשו בתורה ·

והן שני סימנין מפרסת פרסה ומעלת גרה
עד שיהיו שניהן · וכל בהמה וחיה שהיא מעלת
גרה אין לה שנים בלחי העליון · וכל בהמה שהיא

מעלת גרה הרי היא מפרסת חוץ מן הגמל וכל
בהמה שהיא מפרסת פרסה הרי היא מעלת
גרה חוץ מן החזיר ׳ לפיכך המוצא בהמה
במדבר ואינו מכירה ומצאה חתוכת הפרסות
בודק בפיה אם אין לה שנים בידוע שהיא טהורה
והוא שיכיר גמל מצא בהמה שפיה חתוך בודק
בפרסותיה אם היא שסועה והוא שיכיר חזיר ׳
מצא פיה חתוך ורגליה חתוכות בודק
בה אחר שישחטנה בכנפי העוקץ אם מצא
בשרה שם מהלך שתי וערב טהורה והוא שיכיר
ערוד שכן הוא בשרו שתי וערב ׳ בהמה
טהורה שילדה כמין בהמה טמאה אע״פ שאינו
מפריס פרסה ולא מעלה גרה אלא כמין סוס או
חמור לכל דבר הרי זה מותר באכילה במה דברים
אמורים בשילדה בפניו אבל אם הניח פרה מעוברת
מעוברת בעדרו ובא ומצא כמין חזיר כרוך
אחריה אע״פ שהוא יונק ממנה הרי זה ספק
ואסור באכילה שמא מן הטמאה נולד ונכרך
אחר הטהורה ׳ בהמה טמאה שילדה כמין

בהמה טהורה אע״פ שהוא מפריס פרסה ומעלה
גרה והרי הוא כמין שור לכל דבר או כמין שה
הרי זה אסור באכילה שהגדל מן הטמא טמא
והגדל מן הטהור טהור לפיכך דג טמא הנמצא
במעי דג טהור אסור ודג טהור הנמצא במעי דג
טמא מותר לפי שאינו גידוליו אלא בלעו׳ · בהמה
טהורה שילדה או שנמצא בה בריה שיש לה
שני גבין ושני שדראות אסורה באכילה וזו היא
השסועה שנאסרה בתורה שנ׳ את זה לא תאכלו
ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה השסועה
כלומר בריה שנולדה שסועה לשתי בהמות וכן
בהמה שנמצא בה דמות עוף אע״פ שהוא עוף
טהור הרי זה אסור באכילה לא הותר מן
הנמצא בבהמה אלא מה שיש לו פרסה׳ אין
לך בכל בהמה וחיה שבעולם שמותר באכילה
חוץ מעשרה המינים המנויין בתורה שלשה
מיני בהמה והן שור שה ועז ושבעה מינ׳
חיה איל וצבי ויחמור ואקו ודישון ותאו וזמר׳
הן ומיניהן כגון שור הבר והמריא שהן מין

השור וכל העשרה מינין ומינהן מעלה גרה
ומפריסי פרסה לפיכך מי שהוא מכירן אינו צריך
לבדוק לא בפה ולא ברגליו׃ אע״פ שכולן
מותרין באכילה צריכין אנו להבדיל בין בהמה
טהורה וחיה טהורה שהחיה חלבה מותר
ודמה טעון כסוי והבהמה הטהורה חלבה בכרת ואין
דמה טעון כסוי וסימני חיה מפי השמועה הן׃
כל מין שהוא מפריס פרסה ומעלה
גרה ויש לו קרנים מפוצלות כגון האיל הרי זה
חיה טהורה בודאי וכן שאין קרניו מפוצלות
אם היו קרניו כרוכות כקרני השור וחדודות
כקרני [illegible] החריץ מובלע בהן והדורות
כקרני הצבי הרי זו חיה טהורה עד שיהיו
בקרנים שלשה סימנין אילו כרוכות וחרוקות
והדורות׃ במה דברים אמורים
במין שאינו מכירו אבל שבעת מיני חיה האמורין
בתורה אם היה מכיר אותם אפילו לא מצא
לו קרנים הרי זה אוכל חלבו וחייב לכסות דמו׃
שור הבר מין בהמה ומקדש אע״פ

שאין לו אלא קרן אחת הרי הוא חיה וכל שיס
שיסתפק לך אם הוא מין חיה או מין בהמה
חלבו אסור ואין לוקין עליו ומכסין את דמו
כוי הבא מבהמה טהורה. עם חיה טהורה
הוא הנקרא כוי חלבו אסור ואין לוקין עליו
ומכסין את דמו ואין מין טמא מתעבר ממין
טהור כלל׳ סימני עוף טמא לא נתפרשו
מן התורה אלא מנה מינין טמאין בלבד ושאר
מיני העוף מותרין והמינין האסורין ארבעה
ועשרים מין ואלו הן׳ א׳ נשר׳ ב׳ פרס
ג׳ עזניה׳ ד׳ דאה והיא הראה האמורה במשנה
תורה׳ ה׳ ואיה׳ והיא ה[illegible]ה במשנה
תורה׳ ו׳ ומין האיה שכן כתוב בה למינה
מכלל שהן שני מינין׳ ז׳ ועורב׳ ח׳ וזרזיר
שכן נאמר בעורב למינו להביא את הזרזיר׳
ט׳ ויענה׳ י׳ והתחמס׳ יא׳ ושחף׳ יב׳ ונץ
יג׳ ושרינקא והוא מין הנץ שכן כתוב בו
למינהו׳ יד׳ וכוס׳ טו׳ ושלך׳ טז׳ וינשוף
יז׳ והתנשמת׳ יח׳ וקאת׳ יט׳ ורחם׳ כ׳

כזית מבשר עוף טמא לוקה מן התורה שנאמר
ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו והרי עבר
על עשה שנ' כל צפור טהורה תאכלו הא טמאה
לא תאכלו וכן האוכל כזית מדג טמא לוקה שנאמר
ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ועבר על עשה
שנ' כל אשר לו סנפיר וקשקשת וגו' תאכלו מכלל
שמה שאין לו סנפיר וקשקשת לא יאכל הא למדת
שכל האוכל כזית טמא מן בהמה וחיה טמאה או עוף
טמא בטל מצות עשה ועבר על לא תעשה. חגב
טמא הרי הוא בכלל שרץ העוף והאוכל כזית משרץ
העוף לוקה שנ' כל שרץ העוף טמא הוא לכם לא
יאכלו ואיזה הוא שרץ העוף כגון זבוב ויתוש
ודבורה וצרעה וכיוצא בהן. האוכל כזית
משרץ הארץ לוקה שנ' וכל השרץ השורץ על
הארץ שקץ הוא לא יאכל ואי זה הוא שרץ
הארץ כגון נחשים ועקרבים וחפושית ונדל וכיוצא
בהן ושמונה שרצים האמורין בתורה שהן החולד
והעכבר והצב והאנקה והכח והלטאה והחומט
והתנשמת האוכל מבשרם כעדשה שהיא שיעור

[illegible] בשיעור טומאתן וכולן מצטרפין זה עם
זה כמו שנתבאר במה דברים אמורים בשאכל מהן
אחר מיתתן אבל החי והוא אבר מן החי מן
אחד מהן ואכלו אינו לוקה עליו עד [illegible]
שיהיה בו כזית וכולן מצטרפין כן לכזית אבל
אוכל אבר שלם מן השרץ אחר שמת אינו לוקה
עליו עד שיהיה בו כעדשה · דם השמונה
שרצים ובשרן מצטרפין לכעדשה והוא שיהיה
הדם מחובר בבשר וכן דם הנחש מצטרף לבשרו
לכזית ולוקה עליו לפי שאין בשרו חלוק מדמו
ואע״פ שאינו מטמא וכן כל כיוצא בו משאר
שרצים שאינן מטמאין · דם שרצים שפרש
וכנסו ואכלו לוקה עליו בכזית והוא שהתרו בו
משום אוכל שרץ אבל אם התרו בו משום אוכל
דם פטור שאין חייבין אלא על דם בהמה וחיה ועוף
וכל השיעורין ומלקיותם הלכה למשה מסיני ·
האוכל כזית משרץ המים לוקה
מן התורה שנ׳ אל תשקצו את נפשותיכם בכל
השרץ השרץ ולא תטמאו בהם [illegible] כל בלאו

זה. שרץ הארץ ושרץ העוף ושרץ המים ואי זה
הוא שרץ המים אילו הבריות הקטנות כמו התולעים
ועלוקה שבמים והבריות הגדולות ביותר שהן חיות
הים כללו של דבר׳ כל שאינו בצורת הדגים לא
דג טמא ולא דג טהור כגון כלב המים והדלפון והצפרדע
וכיוצא בהן׳ ואלו המינין שנבראו באשפות
ובגופי הנבלות כגון רמה והתולעה וכיוצא בהן
שאינן נבראין מזכר ונקבה אלא מן הגללים שהסריחו
וכיוצא בהן הן הנקראין רומש על הארץ והאוכל
מהן כזית לוקה שנ׳ ולא תטמאו את נפשותיכם בכל
השרץ הרומש על הארץ ואעפ׳ שאינן פרין ורבין
אבל השרץ השורץ על הארץ הוא שפרה ורבה
מזכר ונקבה׳ אלו המינין הנבראין בפירות
ובמאכלות אם פירשו ויצאו לארץ אעפ׳ שחזרו
לתוך האוכל מי שאכל מהן כזית לוקה שנ׳ לכל -
השרץ השורץ על הארץ לא תאכלום כי שקץ
הם לאמור אלו שפרשו לארץ אבל אם לא פירשו
מותר לאכול הפרי והתולעה שבתוכו׳ במה
דברים אמורים שהתליע האוכל אחר שנעקר מן

הארץ אבל אם לא הותליע והוא מחובר אותה ה
התולעת אסורה כאלו פרשה לארץ שעל הארץ
נבראת ולוקין עליה ואם בספק אסורה לפיכך כל
מיני פירות שדרכן להתליע כשהן מחוברין
לא יאכל עד שיבדוק הפרי מתוכו שמא יש בו
תולעת ואם שהה הפרי אחר שנעקר שנים
עשר חודש אוכל בלא בדיקה שאין התולעת
מתקיימת שנים עשר חודש' פרשו לאויר
ולא נגעו בארץ או שפירשו מקנתן לארץ או
שפירשו אחר שמתו או שנמצאת התולעת בגרי
הגרעה מבפנים או שיצאו מתוך האוכל לתוך
אוכל אחר כל אלו אסורין ואין לוקין עליהן'
התולעת הנמצאת במעי הדגים ובמוח
שבראש הבהמה והנמצאת בבשר אסורה. אבל
דג מליח שהתליע הרי התולעת שבו מותרת
שהן כפירות שהתליעו אחר שנעקרו מן הארץ
שמותר לאכלן כולן כאחת בתולעת שבתוכן'
וכן המים שבכלים שהשריצו
הרי אותן השרצים מותרין לשתותן עם המים

שנ׳ כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים ו
נחלים אותם תאכלו כלומר במים ובמים ובנחלים
הוא שאתה אוכל את שיש לו ואין אתה אוכל את
שאין לו ואכל בכלים בין שיש לו ובין שאין לו
מותר׳ שרץ המים הנברא בבורות ובשיחין
ובמערות הואיל ואינן מים נובעין והרי הן עצורין
הרי הן כמים שבכלים ומותר ושותה ושותה ואינו
נמנע ואע״פ שבולע בשעה ששותה מאותן השרצים
הדקים׳ במה דברים אמורים שלא פרשו
ממקום ברייתן אבל אם פרש השרץ כגון
שחזר לתוך הכלי או לתוך הבור אבל פרש לדפני
החבית וחזר ונפל לתוך המים או לתוך השכר
מותר וכן אם פרש לדפני הבור או המערה וחזר
למים מותר׳ המסנן את היין או את
החומץ או את השכר ואכל את היתושין או את
היתושין והתולעת שבכן לוקה משום שרץ המים
או שרץ העוף ושרץ המים ואפילו חזרו לכלי אחר
שבכן שהרי פרשו ממקום ברייתן אבל אכלן
כמו שהוא ואינו נמנע כמו שפירשנו׳ זה

שאמרנו בפרק זה האוכל כזית האוכל כזית בשאר
כזית מבריה גדולה או שצרף מעט מבריה
ומעט מבריה זו שבמינה עד שאכל כזית אבל
האוכל בריה טמאה בפע עצמה כולה הרי זה
לוקה מן התורה ואפילו היתה פחותה מן החרדל
בין שאכלה מתה בין שאכלה חיה ואפילו כרחה
הבריה ונשתנית צורתה הואיל ואכלה כולה לוקה
נמלה שחסרה אפילו אחת מרגליה אינו לוקה
עליה אלא בכזית ·   לפיכך האוכל זבוב
שלם או יתוש שלם בין חי בין מת לוקה משום
שרץ העוף הרי שהיתה הבריה משרץ העוף
ומשרץ הארץ ומשרץ המים כגון
שהיו לה כנפים והיא מהלכת על הארץ כשאר
שרצים והיתה רבה במים ואכלה לוקה שלש
מלקיות ואם היתה יתר על זה מן המינין שנברא
בפירות לוקה עליה ארבע ואם היתה מן
המינין שפרין ורבין לוקה חמש ואם היתה
מכלל עוף טמא יתר על היותה משרץ העוף
לוקה עליה שש מלקיות משום עוף טמא ומשום

מפני צחצוחי חלב שנשאר בה שהרי הקיבה
בחמאה אינו מעורב עם החמאה כדי שיבטל
במיעוטו ובכל חלב שלהן חוששין לו שמא ערב
בו חלב טמאה׳ ויראה לי שאם לקח חמאה
מן הגוים ובשלה עד שהלכו להן צחצוחי חלב
הרי זו מותרת שאם תאמר נתערב עמה ונתבשל
הכל בטל במיעוטו אבל החמאה שבשלו אותה
גוים אסורה משום בישולי גוים כמו שיתבאר׳
ישראל שישב בצד העדר שלגוי
והלך הגוי והביא לו חלב מן העדר אע״פ שיש
בעדר בהמה טמאה הרי זה מותר ואע״פ שלא
ראה אותו חולב והוא שיכול לראותו כשהוא
חולב כשיעמוד שהגוי מתירא לחלוב לו מן
הטמאה שמא יעמוד ויראה אותו׳ ביצה
ששני ראשיה כדין או ששני ראשיה חדין או
שהיה חלמון מבחוץ וחלבון מבפנים בידוע
שהיא ביצת עוף טמא ראשה אחד כד וראשה
אחד חד וחלבון מבחוץ וחלמון מבפנים אע״פ
אפשר שהיא ביצה עוף טמא ואפשר שהיא

ביצת עוף טהור · לפיכך שואל לצייד ר...
שמוכרה. אם אמר לו של עוף פלוני הוא ועוף
הוא סומך עליו לפיכך אין לוקחין ביצים מן
הגוים אלא אם היה מכיר אותם ויש בהן סי
טביעות עין שהן ביצי עוף פלוני הטהור ואין
חוששין להן שמא הן ביצי טרפה או ביצי נבלה
ואין לוקחין מן הגוים ביצי טרפה כלל ·

ביצי דגים סימניהם כסימני ביצי
העוף אם היו שני ראשיה חדין או עגולין טמאים
אחד כד ואחד חד שואל לישראל המוכר אם אמר
לו אני מלחתים והם דגים מדג טהור אוכל על
פיו ואם אמר לו שהוציאן הן אינו נאמן אלא אם
כן אדם שהוחזק בכשרות · וכן אין לוקחין
גבנה וחתיכת דג שאין בה סימן אלא מישראל
שהוחזק בכשרות אבל בארץ ישראל כשהיתה
רובה ישראל לוקחין מכל ישראל שבה והחלב
לוקחין אותו מכל ישראל בכל מקום · הכובש
דגים טמאים צירן אסור אבל ציר חגבים טמאים
מותר מפני שאין בהן לחלוחית לפיכך אין לוקחין

ציר מן הגוים אלא אם כן היה דג טהור משוטט בו
אפילו דג אחד׃ גוי שהביא עריבה
מלאה חביות פתוחות שלציר ודג אחד טהור
באחת מהן כולן מותרות הין כדמות פתח
אחת ונמצא בה דג טהור שניה ונמצא בה דג
טהור כולן מותרות והוא שיהיה ראשו שלדג
ושדרו קיים כדי שיהיה ניכר שהוא דג טהור׃
לפיכך אנו לוקחין דגים מרוצצין
מלוחין מן הגוים והן הנקראין טרית טרופה
ואם היה ראש הדג ושדרו ניכר אע״פ שהוא
מרוצץ מותר לקח אותו מן הגוים גוי שהביא
גרב שלחתיכות דג שחתוכן שוה והן ניכרין
שכולן מין אחד ונמצא בחתיכה אחת מהן
קשקשים הרי כולן מותרות׃

פרק רביעי

האוכל כזית מבשר בהמה שמתה או חיה שמתה
או עוף שמת לוקה שנ׳ לא תאכלו כל נבלה וכל
שלא נשחטה כראוי הרי זו מתה ובהלכות שחיטה
יתבאר השחיטה שהיא כראוי ושאינה כראוי׃

אין איסור משום נבלה אלא מיני
טהורין בלבד מפני שהן ראוין לשחיטה ואם
נשחטו שחיטה כשרה יהיו מותרין באכילה אבל
מיני טמאין שאין שחיטה מועלת בהן בין
שנשחטה בין שמתה כדרכה בין שחתך בשר
מן החי ממנה ואכלו אינו לוקה משום נבלה
וטרפה. אבל משום אוכל בשר טמאה.
האוכל עוף טהור חי כל שהוא
לוקה משום אוכל נבלה ואע״פ שאין בו כזית
הואיל ואכלו כולו ואם אכלו אחר שמת עד
שיהיה בו כזית. ואע״פ שאין בכולו בשר כזית
הואיל ויש בכולו כזית חייב עליו משום נבלה.
האוכל כזית מבשר נפל בהמה
טהורה לוקה משום אוכל נבלה ואסור לאכול
מן הבהמה שנולדה עד ליל שמיני בשלא כלו לו
חדשיו שכל שהה שמונה [illegible] ימים בבהמה
הרי זה כנפל ואין לוקין עליו ואם ידע שכלו
לו חדשיו בבטן ואחר כך נולד שהן תשעה
חדשים לבהמה גסה וחמשה לדקה הרי זה

מותר ביום שנולד השליה שיצאה עם הנולד
אסורה באכילה והאוכלה פטור שאינה בשר׳
האוכל כזית מבשר בהמה או חיה
או עוף טהורים שנטרפו לוקה שנ׳ ובשר בשדה
טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו׳
טרפה האמורה בתורה זו שטרפה
אותה חית היער כגון ארי ונמר וכיוצא בהן וכן
עוף שטרף אותו עוף הדורס כגון נץ וכיוצא בו
ואין אתה יכול לומר שטרפה אותה והמיתה שזהו
שאם מתה הרי היא נבלה ומה לי מתה מחמת
עצמה או הכה בכיף והמיתה או שברה ארי והמיתה
הא אינו מדבר אלא בשטרפה ולא מתה׳ אם
הטרפה שלא מתה אסורה יכול אם בא זאב
וגרר הגדי ברגלו או בזנבו או באזנו ורדף והצילו
מפיו יהיה אסור שהרי נטרף תלמוד לומר ובשר
בשדה טרפה שעשה אותה בשר הראוי לכלב.
הא למדת שה׳טרפה האמורה
בתורה היא שטרפה אותה חית היער ושברה
אותה ונטת למות ועדיין לא מתה אעפ שקרס

ושחטה קודם שתמות הרי זו אסורה משום טרפה
הואיל ואי אפשר שתחיה ממכה זו הבהמה עליה
נמצאת למד שהתורה אסרה
המתה והיא הנבלה ואסרה הנוטה למות מחמת
מכותיה. ואע״פ שעדיין לא מתה והוא הטרפה
וכשם שלא תחלוק במתה בין מתה מחמת עצמה
בין שנפלה ומתה בין שחנקה ע[ד שמ]תה בין
שדרסתה חיה והרגתה כך לא תחלוק בנוטה
למות בין שטרפתה חיה ושברתה בין שנפלה
מן הגג ונשתברו רוב צלעותיה בין שנפלה ונתרסקו
איבריה בין שזרק בה חץ ונקב לבה או ריאתה
בין שבא לה חלי מחמת עצמה ונקב לבה או
ריאתה או שבר רוב צלעותיה וכיוצא בהן הואיל
והיא נוטה למות מכל מקום הרי זה טרפה. בין
שהיה הגורם בידי בשר ודם בין שהיה בידי שמים
אם כן למה נאמר בתורה טרפה
דבר הכתוב בהווה שאם לא תאמר כן לא תאסר
אלא שנטרפה בשדה. אבל אם נטרפה בחצר לא
תאסר הא למדת שאין הכתוב מדבר אלא

אשנן צדקה אשנן צדקה

מקצתו הרי זה אסור משום אבר מן החי והאבר
שיש בו עצם אינו חייב עליו משום אבר
מן החי עד שיפרוש כברייתו בשר וגידים
ועצמות אבל אם פירש מן החי הבשר
בלבד חייב עליו משום טרפה כמו שביארנו ולא
משום אבר מן החי· האוכל מאבר מן
החי כזית לוקה ואפילו אכל אבר שלם אם
יש בו כזית חייב פחות מכזית פטור חתך מן
האבר כברייתו בשר וגידים ועצמות כזית
ואכלו לוקה אעפ שאין בו בשר אלא כל שהוא
אבל אם הפריד האבר אחר שתלשו מן החי
והפריש הבשר מן הגידים מן העצמות אינו
לוקה עד שיאכל כזית מן הבשר בלבד ואין
העצמות והגידים מצטרפין· וכזית מאבר
ששנה ברייתו [illegible] מן ה[illegible] זה ואפ[illegible]
מעט מעט אם יש במה שגוף [illegible] חייב
ואם לאו פטור לקח כזית [illegible]
בשר וגידים ועצמות ואכלו אעפ [illegible] בפיו
בפעם קודם שיבלענו חייב [illegible]

מן החי ונטרפה בנטילתו ואכלו חייב שתי׳
משום אבר מן החי ומשום טריפה שהרי שני
האיסורין באין כאחת וכן הרוצה חלב מן
החי ואכלו לוקה שתים משום אבר מן החי
ומשום חלב הנוטל חלב מן הטריפה ואכלו לוקה
שלוש׳ בשר המדולדל בבהמה ואבר
המדולדל בה אם אינו יכול לחזור ולחיות אע״פ
שלא פירש אלא אחר שנשחטה אסור ואין
לוקין עליו ואם מתה הבהמה רואין אותו
כאילו נפל מחיים לפיכך לוקין עליו משום
אבר מן החי אבל היכול לחזור ולחיות אם
נשחטה הבהמה הרי זה מותר
[illegible] שחתך אבר או מעובריה דבר כגון
הכליות שלא מפ[illegible]חים אותן [illegible] הרי זה
מותר [illegible] שהרי ישבו מקצה
[illegible] אף [illegible] ואע״פ כן אסור
[illegible] כל ישראל מקרב שהרי
[illegible] החי. עכ שנשבר
[illegible] עור חופה רוב עביו

מכסה קלוים

שלא נפש הנשבר ורוב הקף השבר הרי זה
מותר ואם יצא העצם לחוץ הרי הבשר אסור
וכשיחותך הבהמה או העוף יחתך ממקום
השבר וסביבו והשאר מותר ׳ נשבר
העצם והיה הבשר חופה את רובו אבל היה
אותו בשר מרוקם אם נתאכל כבשר שהרופא
גוררו או שהיה מתלקט הרוב ממקומות הרבה
או שהיה הבשר שעליו נקבים נקבים או
שנסדק הבשר או שנקלף כמין טבעת או
שנגרר הבשר מלמעלה עד שלא נשאר מן
הבשר אלא כקליפה או שנתאכל הבשר מלמטה
מעל העצם שנשבר עד שנמצא הבשר החופה
אינו נוגע בעצם בכל אילו מורין לאסור עד
שיתרפא הבשר ואם אכל מכל אילו סופגין אותו
מכת מרדות ׳ המושיט ידו למעי
הבהמה וחתך מן הטחול ומן הכליות וכיוצא
בהן והניח החתיכות בתוך מעיה ואחר כך
שחטה הרי אותן החתיכות אסורות משום
אבר מן החי ואע״פ ש[illegible]

אם חתך מן העובר שבמעיה ולא הוציאו ואחר
כך שחטה. הרי חתוכת העובר או אברו מותר
הואיל ולא יצא׳ עובר שהוציא ידו או
רגלו נאסר אותו אבר לעולם בין שחתכו קודם
שהשחט אמו בין חתכו אחר שנשחטה אמו
ואפילו החזיר אותו אבר למעי אמו ואחר כך
נשחטה או שלא הולד וחיה כמה שנים הרי אותו
האבר אסור משום טריפה שכל בשר שיצא
חוץ למחיצתו נאסר כבשר שפירש מן החי
שנ׳ ובשר בשדה טריפה לא תאכלו כיון שיצא
למקום שהוא לו כשדה נעשה טרפה כמו
שביארנו׳ הוציא מקצת האבר ונשאר
מקצתו בפנים אפילו לא נשאר אלא מיעוטו
היוצא מן האבר אחר שהחזירו ונשחטה חותך
אותו שיצא בלבד ושאר האבר מותר ואם
לא החזירו וחתכו והוא בחוץ בין שחתכו
קודם שחיטה או אחר שחיטה מקום החתך
אסור [illegible] מפני [illegible] האויר אחר שיחתך
הוצא [illegible] מקום החתך׳ כל

היוצא אסור [illegible]

39

אבר עובר שיצא וחתכו קודם שחיטה והוא
בחוץ הרי זה אבר מן החי ולוקין עליו ואם נחתך
אחר שחיטה האוכלו אינו לוקה ואפילו מר[illegible]
העובר קודם שחיטה ואכ מרה הבהמה ואחר
כך חתכו האוכלו לוקה משום אבר מן החי׳

עובר שהוציא אבר ונחתך האבר
ואחר כך נולד והרי הוא נקבה החלב שלה אסור
נשהוהו מספק הואיל והוא בא מכלל האיברין
ויש בה אבר אחד אסור והרי זה כחלב טרפה
שנתערב בחלב טהורה׳ השוחט בהמה
מעוברת ומצא בה שליל בין חי בין מת הרי זה
מותר באכילה ואפילו שליה מותרת באכילה׳
ושליה שיצאה מקצתה ושחט את הבהמה אם
היתה שליה זו קשורה בולד שיצא ממנה אסור
והשאר מותר ואם לא היתה קשורה בו כולה אסור
שמא שליה זו שיצאת מקצתה הלך ולד שה[illegible]
בה וולד זה שנמצא בבטן הולדה שליה של[illegible]
צריך לומר שאם לא נמ[illegible] שהשליה
כולה אסורה׳ [illegible] שהוא

בן תשעה חדשים גמורים ואפשר שיחיה אינו
צריך שחיטה אלא שחיטת אמו מטהרתו ואם
הפריס על גבי קרקע צריך שחיטה ׃ קרע
את הבהמה או שחט בהמה טרפה ומצא בה
בן תשעה חי צריך שחיטה להתירו ואין שחיטת
אמו מועלת לו ואם לא גמרו חדשיו אע״פ שהוא
חי במעי אמו הטריפה הרי זה אסור מפני שהוא
כאבר מאמו ׃ כל עובר שהוציא ראשו
והחזירו ואחר כך שחט את אמו אין שחיטת
אמו מועלת לו והרי הוא כילוד וצריך שחיטה ׃

פרק ששי

האוכל כזית מן הדם במזיד חייב כרת
בשוגג מביא חטאת קבועה ודבר מפורש
בתורה שאינו חייב אלא על דם בהמה ועוף בלבד
ויק׳ בין טמאים בין טהורים שנ׳ וכל דם לא תאכלו בכל
מושבותיכם לעוף ולבהמה והחיה בכלל בהמה
שנ׳ זאת הבהמה אשר תאכלו וגו׳ איל וצבי ויחמור ׃
[illegible] וחגבים ושקצים ורמשים
ודם [illegible] עליו משום דם לפיכך

דם דגים וחגבים טהורים מותר לאכלו ואפילו
כנסו בכלי ושתהו מותר ודם חגבים ודגים טמאים
אסור משום שהוא המעיין גופן כחלב בהמה טמאה
מבשרם כמו שבי׳
ודם שקצים° דם האדם אסור מדברי סופרים אם
ומכין אותו מכת מרדות אבל דם השינים בולעו
ואינו נמנע שהרי נשך בפת ויצא עליה דם גורד
את הדם ואחר כך אוכל שהרי פרש׳ אין
חייבין כרת אלא על דם היוצא בשעת שחיטה
ונחירה או התזת הראש כל זמן שיש בו אודמומית
ועל הדם הכנוס בתוך הלב ועל דם הקזה כל זמן
שהוא מקלח ויוצא אבל הדם השותת בתחלת הקזה
קודם שיתחיל לקלח ודם השותת בסוף הקזה
כשיתחיל הדם לשחור אין חייבין עליו והרי הוא
כדם האיברים שדם הקלוח הוא הדם שהנפש
יוצא בו׳ דם הטחול ודם האיברים כגון [illegible]
הטחול ודם הכליות ודם ביצים ודם המתכנס
ללב בשעת שחיטה ודם הנמצא בכבד אין
חייבין עליו כרת אבל [illegible] לוקה
שנ׳ וכל דם לא תאכלו [illegible] הוא אומר

כי נפש הבשר בדם היא אינו חייב כרת אלא
על דם שהנפש יוצאה בו· הטחול
הנמצא במעי הבהמה הרי דמו כדם היתר ועיקר
הדם הנמצא כנוס בתוך לבו חייבין עליו כרת
אבל שאר דמו הרי הוא כדם האיברים·
הלב בין לצלי בין לקדירה קורעו
ומוציא את דמו ואחר כך מולחו ואם בשל הלב
ולא קרעו קורעו אחר שבשלו ומותר ואם לא קרעו
אינו חייב עליו כרת אלא אם היה לב בהמה
שהרי ישבו כזית דם שבתוך הלב שחייבין
עליו· הכבד אם חתכה והשליכה לתוך
החומץ או לתוך מים רותחין עד שתלבן הרי זו
מותרת לבשל אותה אחר כך וכבר נהגו
כל ישראל להבהבה על האור ואחר כך מבשלין
אותה בין שבשלה לבדה בין שבשלה עם
בשר אחר וכן מנהג פשוט שאין מבשלין המוח
שבראש ולא קולין אותו עד שמהבהבין אותו
באו[illegible] שבשלה ולא הבהבה
על האור [illegible] או ברותחין הרי

הקדירה כולה אסורה בכבד וכל שנתבשל עמה ומותר
לצלות כבד עם הבשר בשפוד אחד והוא שתהיה
הכבד למטה ואם עבר וצליה למעלה מבשר
הרי זה אוכל הטחול מותר לבשלו אפילו עם הבשר
שאינו דם אלא בשר הדומה לדם. השובר
מפרקת בהמה קודם שתצא נפשה הרי הדם נבלע
באיברים ואסור לאכול ממנה בשר חי ואפילו
חלטו אלא כיצד יעשה יחתך החתיכה וימלחנו
יפה יפה ואחר כך יבשל אותה. וכבר ביארנו
שהשוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דם שהן
מותרין. אין הבשר יוצא מידי דמו אלא
אם כן מלחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה כיצד עושה
מדיח הבשר תחלה ואחר כך מולחו יפה יפה ומניחו
במלחו כדי הלוך מיל ואחר כך מדיחו יפה יפה
עד שיצאו המים זכים ומשליכו מיד לתוך מים
רותחין אבל לא לפושרין כדי שיתלבן מיד ולא
יצא דם. כשמולחין הבשר אין מולחין
אותו אלא בכלי מנוקב ואין מולחין אלא במלח
עבה כחול הגס שהמל[illegible]לע בבשר

ולא יוצא דם וצריך לנקב הבשר מן המלח ואחר
כך ידיחנו כל הדברים האילו לבשר
שצריך לבשלו אבל לצלי מולח וצולה מיד והרוצה
לאכול בשר חי מולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה
ואחר כך יאכל ואם חלטו בחומץ מותר לאכלו
כשהוא חי הדם חומץ שחלט בו בשר
לא יחלוט בו פעם שנייה וחתיכה שהאדימה בתוך
החומץ היא והחומץ אסורין עד שימלח אותה
יפה ויצלה ובשר שהאדים וכן ביצי בהמה וחיה
בקלף שעליהן וכן העורף שבו המזרקים שהן
מלאים דם אם חתכן ומלחן כדת מותר לבשלן
ואם לא חתכן וצלאן בשפוד וצלה העורף ופיו
למטה או שצליין כולן על הגחלים הרי אילו מותרין
ראש הבהמה שצלהו בתנור או
בכבשן אם תלהו ובית השחיטה שחיטתו למטה
מותר שהדם יוצא ושותת ואם היה בית השחיטה
מן הצד מוחו אסור שהדם מתקבץ לתוכו ושאר
הבשר שעל [illegible] מבחוץ מותר הניח
חוטמ[illegible] בוגמי או קנה כדי שישאר

ומותר לבשלו החוטין שחלפו בו שאין יוצאין ממנו דם

פרוח ויצא דמו דרך חוטמו מותר ו[illegible]בדיו
וזכור׳ אין מניחין [illegible] נבלה
הכלי לקבל מימיו עד שתכלה [illegible]
אדמומית שבו׳ וכיצד עושין משליכין בתוך
הכלי מעט מלח ומניח הכלי עד שיצלו ולוקח
השמנונית שלמעלה והמים שלמטה, שהחת[illegible]
השמנונית אסורה פת שחפף עליו בשר צלי
מותר לאכלה׳ דגים ועופות שמלחן
זה עם זה אפילו בכלי מנוקב הדגים אסורין
שהדג רפה ובולע דם היוצא מן העוף ואין צריך
לומר אם מלח דג עם בשר בהמה או חיה׳
עופות שמלחן שלימין ומילא
חללן בשר ובצים ובשלן אסורות שהרי הדם
יוצא להוכן ואע״פ שמלחן יפה יפה ואפילו היה
הבשר שבתוכן שלוק מוצלי ואם צלאן הרי אלו
מותרות אע״פ שהבשר שבתוכן חי ואפילו
פיהן למעלה׳ בני מעים שמלחן על
דרך זו ובבשר צלוי או שלוק [illegible]
[illegible] או קליית הרי [illegible]
[illegible] מחזיקין

דינר בו [illegible] וכן הורו הגאונים׳ עופות
שבשלו אבסן ותלוין בין שלמים בין מחותכים
[illegible] מולחה גבה אפילו הבמיקה הטפולה
מופל את הטפולה מפני שהיא בלת גבה מתפררת
ויוצא הדם ואם טפלן בקמח חטים שלתתן
אם היתה הטפולה לבנה כמו הכסף מותר
לאכול ממנה ואם לאו אסורה טפלן בשאר קמחין
אם האדימו אסורין ואם לאו האדימו מותרין׳
סכין ששחט בה אסור לאכול בה
רותח עד שילבן הסכין או ישחיזנה כולה במשחזת
או ינעצנה בקרקע קשה עשרה פעמים ואם
חתך בה רותח מותר וכן אינו חותך בה צנון
וכיוצא בו מדברים החרפים לכתחלה ואם הדיח
הסכין מדיחה׳ קערה שמלח בה הבשר
אפילו היתה שועה בו אסור לאכול בה רותח
לעולם שכבר נבלע הדם בחרסה׳

קערה בכלי מותר לרחוץ בו צנון וכיוצא בו ואבל לא רו׳

שביעי

דאוֹ[illegible] חלב בגזיר חייב כרת
ב[illegible] עה ובפירוש בה[illegible]

שאינו חייב אלא על שלשה מיני בהמה טהורה
בלבד שנ' כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו בין
שאכל מחלב שחוטה בין שאכל מחלב נבלה
וטרפה שלהן. אבל שאר בהמה וחיה. בין טמאה
בין טהורה. חלבה. כבשרה. וכן נפל שלשה מיני
בהמה טהורה חלבו כבשרו והאוכל מחלבו
כזית לוקה משום אוכל נבלה. האו[כל]
מחלב נבלה וטרפה חייב משום אוכל חלב
ומשום אוכל נבלה וטרפה מתוך שנוסף איסור בבשרה
[illegible]שהיה מותר נוסף על החלב [illegible]
נוקי שתיב'   השוחט בהמה ומצא ב[ה]
שליל כל חלבו מותר ואפילו מצאו חי מפני שהו[א]
כאבר ממנה ואם שלמו לו חדשיו ומצאו חי אע"פ
שלא הפריס על הקרקע ואינו צריך שחיטה
חלבו אסור וחייבין עליו כרה ומוציאין ממנו
כל החוטין והקרומות האסורין כשאר הבהמות'
הקוטע ידו של עובר בהמה [illegible]
מחלב העובר שבמעי[ה] חרשיו והוציא[illegible]
חייב עליו כחלב חהכן מחלב האם עצמה שהח[לב]

הו.ה הגוראין לאכור החלב · שלשה
חלבים הן שחייבין עליהן כרת חלב שעל
הקרב ושעל שתי הכליות ושעל הכסלים אבל
האליה מותרת באכילה לא נקראת חלב אלא לענין
הקרבן בלבד כמו שנקראו חלבים כליות ויותרת
הכבד לענין קרבן כמו שאתה אומר חלב הארץ
חלב כליות חטה שהוא מובחר ולפי שמרימין
[illegible] אילו מן הקרבן לשריפה לשם נקראו חלב
[illegible] שם דבר טוב אלא המורם לשם ולכך נאמר
[illegible] מעשר בהרימכם את חלבו [illegible]
חלב שעל המסס ושעל בית
הכוסות הוא החלב שעל הקרב וחלב שבעיקרי
הריבות מבפנים חייבין עליו כרת והוא החלב
שעל הכסלים ושש חלב על ה[illegible] עקרים
כמוקשה. והוא האכור וחוט [illegible] והר והוא
מותר חוטין שבחלב [illegible] ואין חייבין עליהן
כרת [illegible] חלב ש[illegible] חופה אותו מותר
[illegible] אבל הכו[illegible] שבתוך הכסלים
ויבן חלב שעל הכליות נאסרו עם שבתוך הכליות

וכה היה בעשורה מלמעלה הבו מים
ואחריו כזית וחלבין הדקין שהן כרוך חלב
והדקין כמחיות עכביש שסובבין זה בזה וקרום
שעל המוח שבקדקד וקרום שעל הביצים הכל
אסורין שעל הביצים הכל אסורין משום דם ·
ביצי גדי קטנה שלא השלים
שלשים יום מותר לבשלן בלא קליפה ואחר
שלשים יום אם נראו בהן חוטין דקין אדומים
בידוע שהלך בהן הדם ולא יבשל עד שיקלוף או
עד שיחתוך וימלח כמו שביארנו · ואם
עדיין לא נראו בהן החוטין האדומים מותרין
וכל בני מעים שהמאכל סובב בחללו אין
מחזיקין בהן דם · יראה לי שכל אילו החוטין
והקרומות אסורין מדברי סופרים ואפ באמר
שהן אסורין מן התורה בכלל כל חלב וכל דם אין
לוקין עליהן אלא מכת מרדות ויהיו כחצי שיעור
שהוא אסור מן התורה ואין לוקין עליו · אין
מולחין חלבים עם הבשר ולא מדיחין חלבים
עם הבשר והסכין שחתך בה חלבים לא יחתוך

בה בשר וכל חלבו החלב · שנשאר
עפ״כ צריך הטבח להוציאו כרבה מחלב שעל
ששוחט בה ואחת שמחתך בה בשר אבל
שמחתך בה חלבים ואם צריך אותו מקום
שידיח הטבח הבשר בחנות צריך להכין שם
כלים שנים אחת שמדיח בו בשר ואחר שמדיח
בו חלבים · ואסור לטבח לפרוש חלב
הכליות על הבשר כדי לנאותו שהקרום שעל
החלב רך ויתמעך ביד הטבח ויזוב החלב —
ויבלע בבשר וכל הדברים האילו אסור לעשות
ואם נעשו לא נאסר הבשר ואין מכין את העושה
אבל מלמדין אותו שלא יעשה · וכן
אין מולחין את הבשר קודם שיסיר ממנו
את הקרומות והחוטין האסורין ואם מלח
מסירם אחר שנמלחו ואפילו היה בהן גיד
הנשה מסירו אחר שנמלח ומבושל וטבח
שרגיל לנקות הבשר ונמצא אחריו חוט
או קרום מכמרין אותו ומזהירין אותו שלא
יזלזל באיסורין · אבל אם נמצא אחריו חלב

אם היה בעשרה [illegible] אותו [illegible]
אחרין כזית חלב אפילו במקומות הקשים מכין
אותו מכת מרדות ומעבירין אותו ממקומו שאינו
נאמן על החלב׳ [illegible]

פרק שמיני

גיד הנשה׳ נוהג בבהמה וחיה
הטהורין ואפילו בנבלות וטרפות שלהן ונוהג
בשליל ובמוקדשין בין קדשים הנאכלין בין
קדשים שאינן נאכלין ונוהג בירך שלימין
ובירך שלשמאל ואין אסור מן התורה אלא
שעל כף הירך בלבד שנ׳ אשר על כף הירך
אבל שאר הגיד שלמעלה מן הכף ושלמטה
עד סופו וכן חלב שעל הגיד אינו אסור אלא
מדברי סופרים ושני גידים הן הפנימי הסמוך
לעצם אסור מן התורה והעליון כולו מדברי
סופרים׳ האוכל מגיד הנשה הפנימי
ממקום שעל הכף לוקה ואם אכל מחלבו
או משאר הגיד הפנימי או מכל החיצון מכין
אותו מכת מרדות וכמה שיעור אכילה כזית

אכל ואם אכל הגיד שעל הכף ואע״פ שאין בה
כזית לוקה מפני שהוא כבריה בפני עצמה:
אבל כזית מגיד שלימין וכזית
מגיד שלשמאל או שאכל שני גידין כולן. אע״פ
שאין בהן כזית לוקה שמונים וכן הוא לוקה
על כל גיד וגיד. העוף אין בו משום גיד ד, עוף
הנשה מפני שאין לו כף ירך אלא יריכו עגול
ואם נמצא עוף שיריכו כירך הבהמה שיש בו
כף גיד הנשה שלו אסור ואין לוקין עליו וכן
בהמה שכף יריכה ארוך כשל עוף גיד הנשה
שלה אסור ואין לוקין עליו. האוכל
גיד הנשה מבהמה וחיה הטמאים פטור מפני
שאינו נוהג בטמאה אלא בבהמה שכולה
מותרת ואינו אוכל משאר גופה שהן הגידים
מכלל הבשר כמו שביארנו ואם אכל מחלב
שעל הגיד הרי זה כאוכל מבשרה. האוכל
גיד הנשה שלנבלה או שלטרפה או שלעולה
חייב שתים מתוך שנכלל באיסור שאר גופה
שהיה מותר נכלל גם הגיד ונוסף עליו איסור

אחר ... הגוטל גיד הנשה צריך לחטט אחריו
עד שלא יש אי׳ ממנו כלום ונאמן הטבח על
גיד הנשה כשם שנאמנין על החלב ואין לוקחין
בשר מכל טבח אלא אם היה אדם כשר ומוחזק
בכשרות הוא ששוחט בעצמו ומוכר ונאמן במה
דברים אמורים בחוצה לארץ אבל בארץ ישראל
בזמן שכולה לישראל לוקחין מכל אדם׳
טבח הנאמן למכור בשר ונמצא
בשר נבלה או בשר טרפה מחזיר את הדמים
לבעלים ומשמתין אותו ומעבירין אותו ואין
לו תקנה לעולם ליקח ממנו בשר עד שילך
למקום שאין מכירין אותו ויחזיר אבידה
בדבר חשוב או ישחוט לעצמו ויוציא טרפה
לעצמו בממון חשוב שודאי עשה תשובה
בלא הערמה׳ הלוקח בשר ושלחו
ביד אחד מעמי הארץ הרי זה נאמן עליו ואע״פ
שאינו מוחזק בכשרות אין חוששין ע׳ שמא
יחליף ומסילו ישראל ואמהות שהן טבולין לנכ׳ נכרי
עבדות נאמנין בדבר זה אבל לא גויים שמא

עשר חנויות שהן מוכרים
בשר שחוטה ואחת מוכרת נבלה ולקח בשר
מאחד מהחנויות ואין ידוע מאי לקח הרי זה אסור כל
קבוע כמחצה על מחצה דמי ועל כן הוא
אסור · אבל בשר הנמצא מושלך בשוק
הלך אחר הרוב אם היו רוב המוכרין גוים אסור
ואם היו רוב המוכרין ישראל מותר וכן בשר
הנמצא ביד גוי אם היה מוכר הבשר ישראל
מותר זה הוא דין תורה וכבר אסרו חכמים
כל הבשר הנמצא בין בשוק בין ביד גוי אע״פ
שכל השוחטין וכל המוכרין ישראל · ולא
עוד אלא הלוקח בשר והניחו בביתו ונעלם
מן העין אסור אלא אם כן היה לו בו סימן
או שהיה לו בו טביעות עין והיה מכירו ודאי
שהוא צרור וחתום · הלה כלי מלא
חתיכות בשר נשבר הכלי ונפלו החתיכות לארץ
ובא ומצא חתיכות ואין לו בהן סימן ולא טביעות
עין הרי זה אסור שאנו אומרין אותו בשר
גררתו חיה או שרץ וזה בשר אחר הוא ·

גיד הנשה מותר בהנאה לפיכך מותר
לאדם לשלוח לנכרי ירך שגיד הנשה בתוכה
ונותן לו הירך שלמה בפני ישראל ואין חוששין
שמא יאכל ממנו ישראל זה קודם שנטל
הגיד שהרי מקומו ניכר לפיכך אם היתה הירך
חתוכה לא יתננה לגוי בפני ישראל עד שיטול
הגיד שמא יאכל ממנה ישראל׃ כל מקום
שנאמר בתורה לא תאכל לא תאכלו לא יאכלו
לא יאכל אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה
במשמע עד שיפרוט לך הכתוב כדרך שפרט
לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכור לנכרי
כי עם קדוש אתה לה׳ וכו׳ ובחלב שנאמר בו
יעשה לכל מלאכה או עד שיתפרש בתורה שבעל
פה שהוא מותר בהנאה כגון שקצים ורמשים
ודם ואבר מן החי וגיד הנשה שכל אלו מותרין
בהנאה מפי הקבלה אע״פ שהיו אסורין
באכילה׃ כל מאכל שהוא אסור
בהנאה אם נהנה לא אכל כגון שמכר או נתן
לגוי או לכלבים אינו לוקה ומכין אותו מכת

[illegible] וכל דבר שאסור ב[illegible]
מן התו' אסור לעשות בו סחורה ולכוין מלאכתו
בדברים האסורים חוץ מן החלב שהרי נאמר
בו יעשה לכל מלאכה. לפיכך אין עושין
סחורה לא בנבלות ולא בטרפות ולא בשקצים
ורמשים הצייד שנזדמנו לו חיה או עוף ודג
טמאים [illegible] או שנצודו לו טמאים וטהורים מותר
למוכרן אבל לא יכוין מלאכתו לטמאים.
ומותר לעשות סחורה בחלב שחלבו
גוי ואין ישראל רואהו ובגבינת הגוים וכיוצא
בהן זה הכלל כל שאסורו מן התורה אסור
לעשות בו סחורה וכל שאסורו מדבריהם מותר
בו סחורה בין בספקן בין בודאן

פרק תשיעי

בשר בחלב אסור לבשלו ואסור לאכלו
מן התורה ואסור בהנייה וקוברין אותו ואפרו
אסור כאפר כל הנקברין והמבשל משניהם
כזית לוקה שנ' לא תבשל גדי בחלב אמו וכן האוכל
כזית משניהם מן הבשר והחלב שנתבשלו

[illegible] ירדוה

כאחד לוקה ואע"פ שלא בשל ששתק הכתוב
מלאסור האכילה מפני שאסר הבשול כלומר
ואפילו בשולו אסור ואין צריך לומר אכילתו
כמו ששתק מלאסור הבת מאחר שאסר בת הבת
אין אסור מן התורה אלא בשר
בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה שנאמר
לא תבשל גדי בחלב אמו וגדי הוא כולל ולד השור
וולד השה וולד העז עד שיפרוט ויאמר גדי עזים
ולא נאמר גדי וחלב אמו אלא שדבר הכתוב
בהווה׳ אבל בשר בהמה טהורה
שבשלו בחלב בהמה טמאה או בשר בהמה
טמאה שבשלו בחלב בהמה טהורה מותר לבשל
ומותר בהנייה ואין חייבין על אכילתו משום
בשר בחלב׳ וכן בשר חיה ועוף
בין בחלב בהמה חיה אינו אסור באכילה מן
התורה לפיכך מותר לבשלו ומותר בהנייה
ואסור באכילה מדברי סופרים כדי שלא יפשעו
העם ויבואו לידי אסור בשר בחלב שלטהורה
ויאכלו בשר טהורה בחלב טהורה שהרי אין

משמעו הכתוב אלא גדי בחלב אמו ממש לפיכך
לא אסרו כל בשר בחלב · דגים וחגבים
מותר לאכלן בחלב והשוחט עוף ומצא בו ביצים
גמורות מותר לאכלן בחלב · המעושן
והמבושל בחמי טבריה וכיוצא בהן אין לוקין
עליו וכל המבשל בשר במי חלב או בחלב מתה
או בחלב זכר או שבשל דם בחלב פטור ואינו
לוקה על אכילתו משום בשר בחלב אבל המש
המבשל בשר מתה או חלב וכיוצא בהן בחלב
לוקה על בשולו ואינו לוקה על אכילתו משום
בשר בחלב שאין איסור בשר בחלב חל על
איסור נבלה או איסור חלב שאין כאן לא איסור
כלל ולא איסור מוסיף ולא איסור בת אחת ·
המבשל שליל בחלב חייב וכן
האוכלו אבל המבשל שליה או עור וגידים ועצמות
ועיקרי קרנים וטלפים הרכים בחלב פטור
וכן האוכלן פטור · בשר שנפל לתוך
החלב או חלב שנפל לתוך הבשר והבשל עמו
שיעורו בנותן טעם כיצד חתיכה שלבשר

שנפלה לקדירה רותחת שלחלב יטעום הגוי את הקדירה
אם מצא שיש בה טעם בשר אסורה ואם לאו מותרת
ואותה חתיכה אסורה במה דברים אמורים שקדם
והוציא את החתיכה קודם שתבלע חלב שבקדרה
אבל אם כילק משערין אותה בששים מפני
שהחלב שנבלע בה ונאסר יצא ויתערב עם
שאר החלב׳ נפל חלב לתוך קדרה
שלבשר טועמין את החתיכה שנפל עליה חלב
אם אין בה טעם חלב הכל מותר ואם יש בחתיכה
טעם חלב אעפ שאם תסחט החתיכה לא ישאר
בה טעם הואיל ויש בה עתה טעם חלב נאסרה אותה
חתיכה ומשערין בכולה אם היה בכל שיש בקדרה
מן החתיכות והירק והמרק והתבלין כדי שתהיא
חתיכה זו אחד מששים מן הכל החתיכה אסורה
והשאר מותר׳ במה דברים אמורים
בשלא ניער את הקדרה בתחלה לשנפל החלב
אלא לבסוף ולא כסה׳ אבל אם ניער מתחלה ועד
סוף או שכסה משעת נפילה עד סוף הריקה בנתן
טעם וכן אם נפל חלב לתוך המרק או לכל החתיכות

ואם נודע לאי זו חתיכה נפל נוער את הקדרה
כולה עד שיתערב הכל ואם יש בקדרה כנגד
טעם חלב אסורה ואם לאו מותרת ׃
אם לא מצא גוי שיטעום ונסמוך עליו
משערין בששים בין בשר לתוך חלב בין חלב
לתוך בשר אחת מששים מותר פחות מששים
אסור קדרה שבשל בה בשר לא יבשל בה חלב
ואם בשל בנותן טעם ׃ הכחל
אסור מדברי סופרים שאין בשר שנתבשל
בחלב שחוטה אסור מן התורה כמו שביארנו
הכחל שקרעו ומרק החלב שבו מותר לצלותו
ולאכלו ואם קרעו שתי וערב וטחו בכותל עד
שלא נשאר בו לחלוחית חלב מותר לבשלו עם
הבשר וכחל שלא קרעו בין שלקטנה שלא הניקה
בין שלגדולה אסור לבשלו ואם עבר ובשלו בפני
עצמו מותר לאכלו ואם בשלו עם בשר אחר
משערין אותו בששים וכחל מן המניין ׃
כיצד אם היה הכל עם הכחל
כמו ששים בכחל הכחל אסור והשאר מותר

ואם היה בפחות משישים הכל אסור [illegible] ובין
כך אם נפל לקדרה אחרת אוסר אותה ומשערין
בו בששים כראשונה שהחלב עצמו שנתבשל
נעשה כחתיכה האסורה ואין משערין בו אלא
כמות שהוא בשעה שנתבשל לא כמות שהיה
בשעה שנפל. אין צולין את הקבה
שחלבו למעלה מן הבשר בשפוד ואם צלהו הכל
מותר קיבה שבשלוה בחלב שבה מותרת
שאינה חלב הרי הוא מטונפת שהרי נשתנה במעים.
אסור להעמיד הגבנה בעור
הקבה שלשחוטה ואם העמיד טועם את הגבנה
אם יש בה טעם בשר אסורה ואם לאו מותרת
מפני שהמעמיד דבר המותר הוא שקבה
שחוטה הוא ואין כאן אלא אסור בשר בחלב
שמשערין בנותן טעם. אבל המעמיד
בעור קיבת נבלה וטרפה ובהמה טמאה הואיל
והמעמיד דבר האסור בפני עצמו נאסרה הגבינה
משום נבלה לא משום בשר בחלב ומפני
חשש זה אסרו גבנת הגוים כמו שביארנו.

הבשר לבדו מותר והחלב לבדו מותר ומי שערב
שניהם עליו בישול ואסרו שניהם במה דברים
אמורים שנתבשלו שניהם ביחד או שנפל חם
לתוך חם או צונן לתוך חם אבל אם נפל אחד
מהם והוא חם לתוך השני והוא צונן קולף
הבשר כולו שנגע בו החלב ואוכל השאר ואם נפל
שניהם לתוך צונן מדיח החתיכה ואוכלה·
לפיכך מותר לצרור גבינה ובשר
במטפחת אחת והוא שלא יגעו זה בזה ואם
נגעו מדיח הבשר ומדיח הגבינה ואוכל·
מליח שאינו נאכל מחמת מלחו הרי הוא
כרותח ואם נאכל כמות שהוא הרי הכותח אינו
כרותח עוף שחוט שנפל לחלב או לכותח שיש
בו חלב אם חי הוא מדיחו ומותר ואם צלי קולפו
ואם היה בו פצחים פלחים או שהיה מתובל בתבלין
ונפל לחלב או לכותח הרי זה אסור· אסור
להעלות העוף עם הגבינה על השולחן שהוא
אוכל עליו גזרה משום הרגל עבירה שמא יאכל
זה עם זה אע"פ שהעוף בחלב אסור מדברי

סופרים שני אכסניין שאינן מכירין זה את זה
אוכלין על שולחן אחד זה בשר בהמה וזה חלב
מפני שאין זה נג לבו בזה כדי שיאכל עמו'

אין לשין את העיסה בחלב ואם לש
כל הפת אסורה מפני הרגל עבירה שמא יאכל
בה בשר. ואין שפין את התנור באליה ואם טח
כל הפת אסורה עד שיסיק את התנור שמא
יאכל בה חלב ואם שנה בצורת הפת עד
שתהיה ניכרת כדי שלא יאכל בה לא בשר
ולא חלב הרי זה מותר פת שאפייה עם הצלי
ודגים שצלאן עם הבשר אסור לאוכלן בחלב'

קערה שאכלו בה בשר ובשלו
בה דגים אותן הדגים מותר לאכלן בכותח
כיון שחתך בה בשר צלי וחזר וחתך בה
צנון וכיוצא בו מדברים חריפין אסור לאכלן
בכותח אבל אם חתך בה קשות או אבטיח
גורר מקום החתך ואוכל השאר בחלב:

אין מניחין כד שלמלח בצד כד
שלכמך מפני ששואב ממנו ונמצא מבשל הבשר

במלח עד שיבו טעם החלב אבל מעמיד בג
החומץ בעז כך הכשר שיין החומץ שומ
ממנו מי שאכל גבינה או חלב תחלה
מותר לאכול אחריו בשר מיד וצריך לרחוץ
ידיו ויקנח פיו בין הגבינה ובין הבשר ובמה יקנח
פיו בפת או בפירות שלועסן ובולען או פולטן
ובכל מקנחין את הפה חוץ מתמרים או קמח
או ירקות שאין אלו מקנחין יפה במה
דברים אמורים בבשר בהמה או חיה אבל אם
אכל בשר עוף אחר שאכל הגבינה או החלב
אינו צריך לא קינוח הפה ולא נטילת ידים׃
מי שאכל בשר בתחלה בין בשר
בהמה בין בשר עוף לא יאכל אחריו חלב עד
שיש ביניהם כדי שיעור סעודה אחרת והוא כמו שש
שעות מפני הבשר שבין השנים שאינו סר בקינוח

פרק עשירי

כל איסורין שאמרנו הן במיני נפש חיה ויש
איסורין אחרים שבתורה בזרע הארץ והן
החדש וכלאי הכרם והערלה והטבל׳ החדש

פט כל אחד מחמשת מיני תבואה בלבד
אסור לאכול מהחדש שלו קודם שיקרב העומר
בששה עשר בניסן שנ׳ ולחם וקלי וכרמל וכו׳
לא תאכלו וכל האוכל כזית חדש קודם הקרבת
העומר לוקה מן התורה בכל מקום ובכל זמן
בין בארץ בין בחוצה לארץ בין בפני הבית
בין שלא בפני הבית אלא בזמן שיש מקדש
משיקרב העומר הותר החדש בירושלם והמקומות
הרחוקים מותרין אחר חצות שאין בית דין
מתעצלין בו עד אחר חצות ובזמן שאין מקדש
כל היום כולו אסור מן התורה ובזמן הזה
במקומות שעושין שני ימים החדש אסור
כל יום שבעה עשר בניסן עד הערב מדברי
סופרים׳ האוכל לחם וקלי וכרמל
כזית מכל אחד ואחד לוקה שלוש מלקיות שנ׳
ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו מפי השמועה למדו
ששלשתן בלאוין חלוקין זה מזה׳ כל
התבואה שהשרישה קודם הקרבת העומר
אע״פ שלא נגמרה אלא אחר שקרב מותרת

באכילה משקרב העומר. תבואה שהשרישה
אחר שקרב העומר אע"פ שהיתה זרועה
קודם שקרב העומר הרי זו אסורה עד שיקרב
העומר שלשנה הבאה. ודין זה בכל מקום ובכל
זמן מן התורה. תבואה שהשרישה
אחר העומר וקצרה וזרע מן החטין בקרקע
ואחר כך קרב העומר הבא ועדיין החטים
בקרקע הרי אילו ספק אם התירן העומר
כאילו הן מונחין בכד או לא יתיר אותן
מפני שבטלו בקרקע לפיכך אם לקט מהן
ואכלן אינו לוקה אבל מכין אותו מכת מרדות
וכן שבולת שהביאה שליש
מלפני העומר ונעקרה ושתלה אחר שקרב
העומר והוסיפה הרי זו ספק אם תהיה אסורה
מפני התוספת עד שיבוא העומר הבא או לא
תהיה אסורה שהרי השרישה קודם העומר.
כלאי הכרם כיצד מן התורה.
התבואה או מיני ירקות שנזרעו עם הגפן
בין שזרע ישראל בין שזרע גוי בין שעלו

[illegible]ן שנטעה הגפן בתוך הירק שניהן
אסורין באכילה ובהנאה שנ' פן תקדש המלאה
הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם כלומר פן
תתרחק והאסור שניהן והאוכל כזית מכלאי
הכרם בין מן הירק בין מן הענבים לוקה
מן התורה ושניהן מצטרפין זה עם זה
במה דברים אמורים שנזרעו בארץ
ישראל אבל בחוצה לארץ כלאי הכרם מדברי
סופרים ובהלכות כלאים יתבאר איזה מין אסור
בכלאי הכרם ואיזה מין אינו אסור והיאך
יאסור ומתי יאסר ואי זה דבר מקדש ואיזה
דבר אינו מקדש. הערלה כיצד כל הנוטע
אילן מאכל כל פירות שעושה אותו אילן שלש
שנים משנזרע הרי הן אסורין באכילה ובהנאה
שנ' שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל וכל
האוכל מהן כזית לוקה מן התורה.
במה דברים אמורים בנטוע בא
בארץ ישראל שנ' כי תבואו אל הארץ וכו'
אבל איסור ערלה בחוצה לארץ הלכה למשה

ספק ערלה בחוצה לארץ [illegible] וספיקא
מותר ובהלכות מעשר שני יתבאר דברים
האסורין משום ערלה. ודברים המותרין׃
ספק ערלה ובלאי הכרם בארץ
ישראל אסור ובסוריא והיא ארצות שכבש
דוד מותר כיצד היה כרם ערלה וענבים נמכרות
חוצה לו היה ירק זרוע בתוכו וירק נמכר
חוצה לו שמא ממנו הוא זה שמא מאחר בסוריא
מותר ובחוצה לארץ אפילו ראה הענבים
יוצאות מכרם ערלה או ירק יוצא מן הכרם
לוקח מהן והוא שלא יראה אותו בוצר מן
הערלה או לוקט הירק בידו׃ כרם
שהוא ספק ערלה או ספק כלאים בארץ
ישראל אסור ובסוריא מותר ואין צריך לומר
בחוצה לארץ׃ תאנים הנמצאות
טמונה בפרדס של ערלה מותרת בהנייה
שאין הגנב גונב ממקום וטומן בו אבל
ענבים הנמצאים טמונים שם אסורין שמא
משם לקטו והטמינם שם׃
גוי

עצעשו [illegible] ש [illegible] עצעצ צאג
פפפ צ [illegible] עצ [illegible] צ
צ צ צ
אגג

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה
תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח ע אלהים מרחפת על פני
המים ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור וירא אלהים את האור

ג דה וזהט

ישראל שהיו שותפין בנטיעה עם הגוי מתחלת
השותפות שיהיה הגוי אוכל שני ערלה וישראל
אוכל שלש שנים משני ההתר כנגד שני הערלה
הרי זה מותר ואם לא התנו מתחלה אסור ובלבד
שלא יבואו לחשבון כיצד כגון שיחשב כמה פירות
אכלנו בשני ערלה עד שיאכל ישראל כנגד אותן
הפירות אם התנו בזה אסור שהרי זה כמחליף
פירות ערלה. יראה לי שאין דין נטע
רבעי נוהג בחוצה לארץ אלא אוכל פירות שנה
רביעית בלא פדיון, כלל שלא אמרו אלא הערלה
וקל וחומר הדברים ומה כרם שהוא חייבת
במעשרות ובשביעית מדבריהם אינה חייבת
בנטע רבעי כמו שיתבאר בהלכות מעשר
שני חוצה לארץ לא כל שכן שלא יהיה נטע
רבעי נוהג בה. אבל בארץ ישראל
נוהג בין בפני הבית בין שלא בפני הבית והורו
מקצת גאונים שכרם רבעי לבדו פודין אותו
בחוצה לארץ ואחר כך יהיה מותר באכילה
ואין לדבר זה עקר. פירות שנה

יכך למסנקסעפף צץ
אא . ב אב
שמע ישרא
אלהינו אחד
ואהבת את אלהי
בכל לבבך ובכל
נפשך ובכל מ
והיו הדברים הא
בראשית ברא
אלהים את השמ
א יא לבי

רבעי בזמן הזה אסור לאכול אותו בארץ ישראל
עד שיפדה וכהלכות מעשר שני יתבאר משפטי
פדיונו ודין אכילתו ומאימתי מונין לערלה
ולרבעי' פירות נטע רבעי בזמן
הזה אחר שאוסף אותן מברך ב' י' אלהינו
מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על
פדיון נטע רבעי' ואחר כך פודה
את כולן ואפילו בפרוטה אחת ואומר הרי אלו
פדויין בפרוטה זו ומשליך אותה לים המלח
או מחללן על שוה פרוטה מפירות אחרות
ואומר הרי אלו כל הפירות האלו מחוללין על
חטים אלו או על שעורים ויוצא בהן ושורף
אותן כדי שלא יהיו תקלה לאחרים ואוכל כל
הפירות' הורו מקצת גאונים שאם
שפדה פירות שנה שביעית או חללן אסור
לאכלן עד שתכנס שנה חמישית ודבר זה
אין לו עיקר ויראה לי שזו שגגת הוראה
ומפני הטעם לפי שכתוב ובשנה החמישית
תאכלו את פריו ואין ענין הכתוב אלא

שבשנה החמישית תאכלו את פריו בלא פדיון
ככל חולין שבעולם ואין ראוי לחוש להוראה זו

הטבל כיצד כל אוכל שהוא חייב
להפריש ממנו תרומה ומעשרות קודם שיפ[רישו]
ממנו נקרא טבל ואסור לאכול ממנו שנ' ולא
יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו
לה' כלומר לא ינהגו בהן מנהג חולין ועדיין
קדשים שעתידין להתרם לא הורמו

האוכל כזית מן הטבל קודם
שיפריש ממנו תרומה גדולה ותרומת מעשר
חייב מיתה בידי שמים שנ' ולא יחללו את
קדשי בני ישראל וכו' והשיאו אותם עון אשמה
אבל האוכל מדבר שנטלה ממנו תרומה גדולה
ותרומת מעשר ועדיין לא הפריש ממנו מעשרות
ואפילו לא נשאר בו אלא מעשר עני הרי זה לוקה
משום אוכל טבל ואין בו מיתה שאין עון מיתה
אלא בתרומה גדולה ותרומת מעשר

אזהרה לאוכל טבל שלא הורמה
ממנו מעשרות בכלל שנ' לא תוכל לאכ[ול]

בשעריך מעשר דגנך ובהלכות תרומות
ומעשרות יתבאר איזה דבר חייב בתרומה
ומעשרות ואיזה דבר פטור ואיזה חייב מן
התורה ואיזה הוא החייב מדברי סופרים
והחובה מכת מטבל שלדבריהם או מכלאי
הכרם וערלה שחוצה לארץ מפני שהן
מכת מרדות׳ הטבל והחדש וההקדש
ופירות שביעית והכלאים והערלה משקין
היוצאין מפירותיהן אסורין כמותן ואין לוקין
עליהן חוץ מיין ושמן שלערלה ויין שלכלאי
הכרם שלוקין עליהן כדרך שלוקין על הזיתים
ושל הענבים שלהן׳ ויש בקדשים איסורין
אחרים במאכלות וכולן שלתורה הן כגון
איסורין שיש באכילת התרומות ובכורים וחלה
ומעשר שני ואיסורין שיש בקדשי המזבח
כגון פיגול ונותר וטמא וכל אחד מהן יתבאר
במקומו ושיעור כל אכילה מהן כזית בין
למלקות בין לכרת וכבר ביארנו איסור חמץ
בפסח ודינו בהלכות חמץ ומצה אבל

[illegible]

אסור אפילו ביום הכפורים אינו מיסור מן
בפני עצמו וכן איסור יוצא מגפן על הנזיר אינו
שוה בכל ולפיכך יתבאר איסור כל אחד מהן
ושיעורו ודינו במקומו הראוי לו׃

פרק אחר שנך

יין שנתנסך לעבודה זרה אסור
בהנייה והשותה ממנו כל שהוא לוקה מן
התורה וכן האוכל כל שהוא מתקרובת
עבודה זרה מבשר או פירות אפילו מים
ומלח האוכל מהן כל שהוא לוקה שנ׳ אשר
חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם יין
שהוקרב לה כזבח שקרב לה וכיון שאסור
זה משום עבודה זרה הוא אין לו שיעור
שנ׳ בעבודה זרה ולא ידבק בידך מאומה
מן החרם׃ יין הגוים שאין אנו יודעין אם
נתנסך או לא נתנסך והוא הנקרא סתם
יינם אסור בהנייה כיין שנתנסך ודבר זה
מגזרות סופרים הוא והשותה מהם רביעית
רביעית מכין אותו מכת מרדות וכל יין שנגע

בו הגוי הרי זה אסור שמא נסך אותו ושמחשבת
הגוי לעבודה זרה היא למדת שיין ישראל ש
שנגע בו הגוי דינו כסתם יינם שהוא אסור
בהנייה׳ גוי שנגע ביין שלא בכוונה
וכן תינוק גוי שנגע ביין אסור בשתייה
ומותר בהנייה הלוקח עבדים מן הגוים ומלו
וטבלו מיד אינן מנסכין ויין שנגעו בו מותר
בשתייה ואע״פ שעדיין לא נהגו בדרכי ישראל
ולא פסקה עבודה זרה מפיהם בני השפחות
הגויות שנולדו ברשות ישראל ומלו ועדיין
לא טבלו הגדולים אוסרין היין במגען בו
והקטנים אינן אוסרין׳ גר
תושב והוא שקבל עליו שבע מצות כמו
שביארנו יינו אסור בשתייה ומותר בהנייה
ומייחדין אצלו יין ואין מפקידין אצלו יין וכן כל
הגוי שאינן עובד עבודה זרה כגון אלו
הישמעאלים יינם אסור בשתייה ומותר
בהנייה וכן הורו כל הגאונים אבל הנוצרים
עובדי עבודה זרה הן וסתם יינם אסור

בהנייה ׳ כל מקום שנאמר בענין
זה שהיין אסור אם היה הגוי שנסך היין
בגללו עובד עבודה זרה הרי הוא אסור בהנייה ואם אינו
עובד עבודה זרה הרי הוא אסור בשתיה בלבד וכל מקום
שנאמר גוי סתם הרי הוא עובד עבודה
זרה ׳ אין מתנסך לעבודה זרה אלא
יין שראוי להקריב על גבי המזבח ומפני
זה כשגזרו על סתם יינם וגזרו על כל יין שיגע
בו שיהיה אסור בהנייה לא גזרו אלא על היין
הראוי להתנסך ׳ לפיכך יין מבושל של ישראל
שנגע בו הגוי אינו אסור ומותר לשתותו עם
הגוי בכוס אחד אבל יין מזוג ויין שהתחיל
להחמיץ ואיפשר שישתה אם נגע בו נאסר ׳
הורו גאוני המערב שאם
נתערב ביין ישראל מעט דבש או מעט
שאור הואיל ואינו ראוי למזבח הרי הוא
כמבושל ואינו מתנסך ומותר לשתותו עם
הגוי ׳ מאימתי יאסר יין הגוים
משידרוך וימשך היין אע״פ שלא ירד לבור

אלא שדיין הוא בגת הרי זה אסור נסוך יין
דורכין עם הנכרי בגת שמא יגע בידו וינסך
אפלו יהיה כפות ואין לוקחין ממנו גת והזוגין
ולא דורך לבד׳ נכרי שדרך היין ולא
נגע בו והרי ישראל שומר על גביו וישראל
הוא שכנסו בחבית הרי זה אסור בשתיה החומץ
שלגוים אסור בהנייה מפני שנעשה יין נסך
קודם שיחמיץ׳ גוי שהיה דורך
ענבים בחבית אעפ שהיין צף על גבי ידיו
אין חוששין משום יין נסך היה אוכל מן
הענבים והותיר כבאה וכבאתים וזרק לגת
אעפ שהיין מתנז על הענבים אינו עושה יין
נסך׳ החרצנין והזוגין שלגוים
אסורין בהנייה כל שנים עשר חודש ולאחר
שנים עשר חודש כבר יבשו ולא נשאר בהן
לחלוחית ומותרין באכילה וכן שמרים שלהן
שיבשו לאחר שנים עשר חודש מותרין שהרי
לא נשאר בהן ריח יין והרי הן כעפר וכאדמה
נודות הגוים וקנקניהן שהכניסו בהן הגוים

[illegible]

יינם אסור ליתן לתוכן יין עד שישהו שנים
עשר חודש או עד שיחזירן בתנור עד שיתרפה
הזפת שעליהן או עד שיחממו או עד שיתן לתוכן
מים שלשה ימים מעת לעת ומערה המים
ומחליף מים אחרים כל מעת לעת שלשה
פעמים בשלשה הימים בין שהיו הכלים של
בין שהיו ישראל ושאלן אותן והכניסו בהן יינם
ואם נתן לתוכן יין קודם שיטהר אותן הרי זה
אסור בשתיה. ומותר ליתן לתוכן שכר
או ציר או מורייס מיד ואינו צריך לכלום
ומותר ליתן היין לתוכן אחר שנותן הציר
או המורייס שהמלח שורפן. הטלקח
כלים חדשים שאינן מזופתין של הגוים נותן
לתוכן יין מיד ואינו חושש שמא נתנו
בהן יין נסך ואם היו מזופתין מדיחן ואף על פי
שהן חדשים וכן כלי שנתנו בו יין נסך ואין
מכניסו לקיום כגון כלי ששואב בו או המשפך
וקיתון בהן משכשכו במים ודיו וכן כוס
של חרש ששתה בו הגוי אסור לשתות בו פעם

ראשונה ושניה ושלישית מותר שכבר הלכו
צחצוחי היין שבו והוא שיהיה מטפח באבר
כדרך שהיו עורין עושין או שיהיה מזופת אבל
שלחרש צריך הרחה׃ כלי חרש השועים
באבר שנשתמשו בהן ביין נסך אם היו לבנים
או אדומים או שחורים מותרין ואם היו ירוקים
אסורים מפני שהן בולעין ואם יש בהן מקום
מגולה שלחרש בין לבנים בין ירוקים אסורין
מפני שהן בולעין ונראה לי שאין הדבר אלא
כשכנסו בהן לקיום אבל לא כנסו בהן לקיום
מדיחן ומותרין ואפילו הם שלחרש׃ גת
שלאבן ושלעץ שדרך בהן הגוי או גת שלאבן
שזפתה הגוי אעפ״ שלא דרך בה מדיחן במים
ובאפר ארבעה פעמים ודורך בהן ואם היתה
בה לחלוחית מקריב האפר למים ואם לאו מקריב
המים׃ גת שלאבן מזופתת שדרך
בה הגוי או גת שלעץ זפותה אעפ״ שלא דרך
בה צריך לקלוף את הזפת ואם ישנה שנים עשר
חודש או נתן בה שלשה ימים מעת לעת אינו

צריך לכלותו לא היה הנה חמורה יותר מן הקנקנים
לא נאמר ינקנו אלא נהפורה גדול יין גת
שלחרש אותם שקנה את הזפת אסור לדרוך בה
מיד עד שיחם אותה באש עד שירפה הזפת ואם
ישנה אוחזין מים שלשה ימים מותרת כמו שבארו
משמרת שלוין שלנויים אם היתה
שלשער מריחה ומשמר בה ואם היתה שלצמר
מריחה במים ובאפר ארבעה פעמים ומעתה
עד שתעבר ומשמר בה ואם היתה שלשש מישנה
שנים עשר חודש ואם יש בה קשרים מתירן
וכן כלי חלף והוצים וביוצא
בהן מקפיפות שדורכין בהן היין אם היו תפורין
בחבלים מדיחן ואם היו אחורות זו בזו בסבוך
קשה מדיחן באפר ובמים ארבעה פעמים ומעבן
ומשתמש בהן ואם היו תפורות בפשתן מישנת
שנים עשר חודש ואם יש בהן קשרים מתירן
כלי הגת שדרך בהן הנכרי
יין נסך כיצד מטהרין אותן כדי שידרוך בהן
הישראל הדפין והעדשים והלולבין מדיחן והעקלין

שלנכרים ושלכבונין מנגבן שלשיטה ושלגמי מישנן
שנים עשר חודש ואם רצה לטהרן מיד מגעילן
ברותחין או חולטן במי זיתים או מניחן תחת
צנור שמימיו מקלחין או במעין שמימיו רודפין
שתים עשרה שעות ואחר כך יוצרן' בזמן
שהיתה ארץ ישראל כולה לישראל היו לוקחין
היין מכל אדם מישראל ואין חוששין לו ובחוצה
לארץ לא היו לוקחין אלא מאדם שהוחזק בכשרות
ובזמן הזה אין לוקחין יין מכל מקום אלא מאדם
שהוחזק בכשרות וכן הבשר והגבינה וחתיכת
דג שאין בה סימן כמו שביארנו' המתארח
אצל בעל הבית בכל מקום ובכל זמן והביא לפנו
יין או בשר או גבינה וחתיכת דג הרי זה מותר
ואין צריך לשאול עליו אף על פי שאינו מכירו אלא
יודע שהוא יהודי בלבד ואם הוחזק שאינו כשר
ולא מדקדק בדברים אילו אסור להתארח אצלו
ואם עבר ונתארח אצלו אינו אוכל בשר ושותה.
יין על פי עד שיעיד לו אדם כשר עליהם'

פרק שנים עשר

כיצד היא הנגיעה שאוסר
בה הגוי היין שיגע ביין עצמו בין בידו בין
בשאר אבריו שדרכן לנסך בהן וישכשך אבל
אם פשט ידו לחבית והעלה את ידו קודם שיוציאה
ולא ידעה ופתחו החבית מלמטה עד שיצא היין
וירד למטה מידו לא נאסר היין. וכן אם
אחז כלי פתוח שליין ושכשכו אע"פ שלא הגביה
הכלי ולא נגע ביין נאסר היין של כלי שליין
והגביהו ונגע היין אע"פ שלא שכשך היין נאסר
שהרי בא היין מכוחו הגבוה ולא שכשך ולא נגע
מותר. נכרי שהיה אוחז הכלי בקרקע
וישראל צק לתוכו יין היין מותר ואם נדנד הגוי
היין הכלי נאסר היין כלי סתום מותר לטלטלו
הגוי ממקום למקום ואע"פ שהיין מתנדנד שאין
זה דרך הנסוך העביר נוד שליין ממקום למקום
והוא אוחז פי הנוד בידו בין שהיה הנוד מלא
או חסר מותר ואע"פ שהיין מתנדנד העביר
כלי חרש פתוח מלא יין אסור שמא יגע בו ואם

היה חסר מותר אלא זו פעם שכשכו :   גוי
שנגע ביין ולא נתכוון לזה הרי היין מותר
בהנייה בלבד כיצד כגון שנפל על נוד שליין או
שהושיט ידו לחבית על מנת שהיא שמן ונמצאת
יין בא היין מכוחו שלגוי בלא כוונה הואיל ולא
נגע ביין הרי זה מותר בשתייה כיצד כגון שהגביה
כלי שליין ועירה לכלי אחר והוא סובר שהוא שכר
או שמן הרי זה מותר ·   נכנס הגוי
לבית או לחנות לבקש יין ופשט ידו כשהוא מחפש
ונגע ביין אסור שהרי ליין נתכוון ואין זה נוגע
בלא כוונה ·   חבית שנסדקה לארכה וקדם
הגוי וחבקה כדי שלא יתפרדו החרשים הרי זה
מותר בהנייה אבל אם נסדקה לרחבה ותפש
בסדק העליון כדי שלא יפול הרי זה מותר בשתיה
שהרי אין היין על כוחו שלגוי ·   גוי
שנפל לבור שליין והעלוהו משם מת או שמדד
הבור שיש בו היין בקנה או שהתיז את הזבוב
והצרעה מעליו בקנה או שהיה מטפח על פי
החבית הרותחת כדי שתנוח הרתיחה

או שנטל חבית וזרקה בחמתו לבור הרי זה מותר
בהנייה בלבד ואם עלה הגוי חי היין אסור
בהנייה: חבית שהיה נקב בצדה
ונשמט הפקק מן הנקב והניח הגוי אצבעו
במקום הנקב כדי שלא יצא היין כל היין
שמראש החבית עד הנקב אסור ושתחת
הנקב מותר בשתיה: מעקירה כפופה
שעושין אותה מתכת או זכוכית וכיוצא
בהן שהניח ראשה לתוך יין שבחבית וראש
האחר חוץ לחבית ומצץ היין והתחיל
היין לירד כדרך שעושין תמיד ובא הגוי
והניח אצבעו על פי המעקית ומנע היין
מלירד נאסר כל היין שבחבית שהכל יוצא
וגדר לולי ידו ונמצא הכל כבא מכוחו:
המערה יין לתוך כלי שיש בו יין
גוים נאסר כל היין שבכלי העליון שהרי העמוד
הנצוק מחבר בין היין שבכלי העליון ובין
היין שבכלי התחתון לפיכך המותר לגוי לתוך
כלי שבירו ינפץ נפוצה או יזרוק זריקה כדי

שלא יהיה ניצוק חבור ויאסור עליו מה
שנשאר בכלי העליון · משפך
שמדד בו לנכרי אם יש בקנה המשפך עכבת
יין פה ימדוד בו לישראל עד שידיחנו וינגב
ואם לא הדיח הדיקה אוסר · כלי שיש לו
כמין שני חוטמין יוצאין ממנו כמו הכלים
שנוטלין בהן לידים שהוא מלא יין ביד
ישראל והיה ישראל מוצץ ושותה מחוטם
זה והגוי מוצץ ושותה מן החוטם השני הרי
זה מותר והוא שיקדים הישראלי ויפסוק
ועדיין הגוי שותה שמשיפסוק הגוי יחזור היין
שנשאר בחוטם לכלי ויאסור כל מה שנשאר
בו שהרי בא היין מכוחו · גוי שמזג
היין מן החבית במעקית אסר כל היין
שבה שכשיפסוק יחזור היין שעלה במעקית
במציצתו ויפול לחבית ויאסור הכל ·
נכרי שהיה מעביר עם ישראל כדי יין ממקום
למקום והוא הולך אחריהן לשמרם אפילו
הפליגו ממנו כדי מיל הרי אלו מותרים

שמשמהו עליהן ואומרין עתה יצא לפלגינו
ויראה אותנו ואם אמר להם לכו ואני אבוא
אחריכם אם נתעלמו מעיניו כדי שיפתחו
פי הכד ויחזרו ויגיפו אותה ויגב הרי היין
כולו אסור בשתיה פתוח מיכן מותר׳

וכן המניח נכרי בחנותו אע״פ שהוא
יוצא ונכנס כל היום כולו היין מותר ואם
מודיעו שהוא מפליג ושהה כדי שיפתח ויגוף
ויגב היין אסור בשתיה׳ וכן המניח
גוי בקרון או בספינה עם הגוים ונכנס לעיר
לעשות צרכו ויצא היין מותר ואם הודיעו
שהוא מפליג ושהה כדי שיפתח ויגוף ויגב
היין אסור בשתייה וכל הדברים האלו בחביות
סתומות אבל בפתוחות אפילו לא שהה
מאחר שהודיעו שהוא מפליג היין אסור׳

ישראל שהיה אוכל עם הגוי
והניח יין פתוח על השולחן ויין פתוח על
הדלופקי ויצא שעל השלחן אסור ושעל
הדלופקי מותר ואם אמר לו מזוג ושתה

כל היין הפתוח שבבית אסור · היה
הכנסת ויצא אפי' היין הפתוח מותר שהנכרי
אומר עתה יעבור היין ויבוא במהרה ויצא
אותי נוגע ביין ולפי זה אינו זז ממקומו
ואין נאסר אלא מה שלפניו בלבד · נכרי
וישראל שהיו דרין בחצר אחת ויצאו
שנהם בבהלה לראות חתן או הספד וחזר
הגוי וסגר הפתח ואחר כך בא ישראל הרי
היין הפתוח שבבית הישראלי בהתירו שלא
סגר הגוי אלא על דעת שכבר נכנס ישראל
לביתו ולא נשאר אדם בחוץ ומדומה לו
שהוא קדמו · יין של ישראל ושל גוי
בבית אחד והיו החביות פתוחות ונכנס
הגוי לבית ונעל הדלת בעדו ואסר כל היין
ואם יש חלון בדלת שמסתכל ממנו העומד
אחורי הפתח ורואה כנגדו כל החביות
שכנגד החלון מותרות ושאין הנראין אסורין
שהרי מפחד מן הרואה אותו · וכן אם
שאג ארי וכיוצא בו וברח הגוי ונחבא בין

החביות הפתוחות הרין מותרי׳ שהוא אומר
שמא ישראל אחר נכנס והוא פתחה ומותרין
כשהיו׳ אומר שלוין שהיו חביותיו פתוחות
ונשלגו׳ חביות אחרות באותו הפונדק ונמצא
הגוי עומד בין חביות ישראל הפתוחות אם
נבהל כשנמצא ונתפש עליו כגנב היין מותר
בשתיה שמפחדו ויראתו אין לו פנאי לנסך
ואם לא נתפש כגנב אלא הרי הוא בוטח שם
היין אסור והתינוק הנמצא בין החביות בין כך
ובין כך כל היין מותר׳ גדוד שנכנס
למדינה דרך שלום כל החביות הפתוחות
שבחנות אסורות וסתומות מותרות ובשעת
מלחמה אם פשט הגדוד במדינה ועבר
אלו ואלו מותרות שאין פנאי לנסך׳ גוי
שנמצא עומד בצד הבור של יין אם יש
לו מלוה על אותו היין הרי זה אסור מפני
שלבו גס בו שולח ידו ומנסך ואם אין לו עליו
מלוה היין מותר בשתייה׳ זונה גויה
במסיבה של ישראל היין מותר שאימתם עליה

ולא הו״ע אבל זונה ישראלית במסיבת גוים
יינה שנמצא בכליה, אסור מפני שהן נוגעין
בו שלא מדעתה׃ גוי הנמצא בבית הגת
אם יש שם לחלוחית יין כדי לבלות הכף לכף
שניה צריך להדיח כל בית הגת וינגב ואם
לאו מדיח בלבד וזו הרחקה יתירה׃
חבית שצפה בנהר אם נמצאת כנגד עיר
שרובה ישראל מותרת בהנייה כנגד עיר
שרובה גוים אסורה מקום שהיו רוב מוכרי
היין בו ישראל ונמצאו בו כלים גדולים מלאים
יין והן כלים שדרך המוכרים לברר לכנוס
בהן היין הרי אילו מותרין בהנייה
חבית שפתחוה גנבים אם רוב גנבי העיר
ישראל היין מותר בשתייה׃

פרק שלשה עשר

הלוקח בית או ששכר בית בחצירו של גוי
ומצאהו יין אם היה הישראל דר באותה חצר
אע״פ שהפתח פתוח היין מותר מפני שהגוי
מפחד תמיד ואומר עתה יכנס לביתו פתאום

מותר לישראל להפקיד יינו בכלי
סתום ביד גוים והוא שיהא לו בו שני סימנין וזה
הוא הנקרא חותם בתוך חותם כיצד כתם
החבית בכלי שאינו מהודק כדרך שסותמין
כל אדם ונתן בטיט הרי זה חותם אחד היה
כלי מהודק ונתן עליו מלמעלה הרי זה חותם
בתוך חותם · וכן אם צר פי הכד הרי
זה חותם אחד הפך קערה על פי הכד לתוכו וצר
עליו הרי זה חותם בתוך חותם וכן כל שינוי
ששינה מדברים שאין דרך כל אדם הרי הן
כחותם אחר והמפתח או הקשירה חותמים
שני ואם הפקיד ביד גוי בחותם אחד הרי זה
אסור בשתיה ומותר בהנייה והוא שיוחזר לו
קדם זוויתו · יין מבושל והשכר ויין
שערבו עם דברים אחרים כגון דבש ושמן
וכן החומץ והגבנה והחלב וכל שאר מדברי
כולם שהפקידן ביד גוי אינו צריך שני
חותמות אלא חותם אחד בלבד די אבל היין
והבשר וחתיכת דג שאין בה סימן שהפקידן

ביד גוי צריכין שני חותמות׳ יקנוה
לי שכל מקום שאמרנו בענין יין שלנו שהוא
אסור בשתיה ומותר בהנאה מפני צד נגיעה
שנגעו בו הגוי כשהיה הגוי עובד עבודה זרה
אבל אם היה איסורו בגלל גוי שאינו עובד
עבודה זרה כגון ישמעאלי שנגע ביין שלנו
שלא בכוונה או שטפח על פי החבית הרי זה
מותר בשתייה וכן כל היוצא בזה׳ אבל
המפקיד יין ביד גר תושב או ששלחו עמו
והפליג או שהניח ביתו פתוח בחצר גר תושב
הרי זה אסור בשתייה שכל חשש שלחלוף
וזיוף יראה לי שכל הגוים שוין בו והואיל
ונעשה היין ברשותם נאסר בשתיה על כל
פנים׳ יש דברים שאין בהן איסור נסך
כלל ואסרו אותם חכמים כדי להרחיק מן הנסוך
ואילו הן לא ימזוג הגוי המים לתוך היין
שבזו היתר שמא יבוא לצוק היין לתוך
המים ולא יוליך הגוי ענבים לגת שמא יבוא
לדרוך מולגע ולא יסייע לישראל בשעה

שהריק היין מכלי לכלי שמא יניח הכלי ביד
הגוי ונמצא היין בא מכוחו ואם כיוון זה
מזג המים זה הביא ענבים הרי זה מותר׳
וכן מותר שיריח הגוי בחבית שליין
שלנו ומותר לישראל להריח בחבית שליין
נסך ואין בזה משום איסור שאין הריח כלום
לפי שאין בו ממש׳ כבר ביארנו שכל
דבר שהוא אסור בהנאה אם עבר ומכרו דמיו
מותרין חוץ מעבודה זרה ומשמשיה והקרובת
שלה ויין שנתנסך לה והחמירו חכמים בסתם
יינם להיות דמיו אסורין כדמי יין שנתנסך לעבודה
זרה׳ לפיכך גוי ששכר את ישראל
לעשות עמו ביין שכרו אסור וכן השוכר את
החמור להביא עליו יין או ששכר ספינה להביא
בה יין שכרו אסור אם מעות נתנו לו יוליכם
לים המלח ואם נתנו לו בשכרו כסות או כלים או
פירות הרי זה ישרוף אותן ויקבור אותם כדי
שלא להנות בו׳ שכר הגוי חמור לרכוב
עליו והניח עליה לגין שליין מותר שכרו לשבר [illegible]

יין נסך שכרו מותר והביא עליו בדפה מפני
שמושטו בתפלה׳ השכר את הפועל ואמר
לו העבר לי מאה חביות שנשכר במאה
פרוטות ונמצא אחת מהן יין נסך שכרו כולו
אסור אמר לו העבר לי חבית בפרוטה חבית
בפרוטה והעביר ונמצא ביניהן חביות שליין
שכר החביות שליין אסור ושאר שכרו מותר
אומני ישראל ששלח להם גוי חבית שליין
בשכרן מותר שיאמרו לו תן לנו את דמיה
ואם משנכנסה לרשותן אסור׳ ישראל
שהיה נושא בגוי מנה הלך הגוי ומכר עבודה
זרה ויין נסך והביא לו דמיהן הרי זה מותר
ואם אמר לו קודם שימכור המתן לי עד שאמכור
עבודה זרה או יין שיש לי ואביא לך אנ״פ
שהוא כתם יינו ומכר והביא לו הרי זה אסור
מפני שהישראל רוצה בקיומו כדי שיפרע
ממנו חובו׳ וכן גר וגוי שהיו שותפין
ובאו לחלוק אין הגר יכול לומר לגוי טול
אתה עבודה זרה ואני מעות אתה יין׳

ואין פורחת שהרי רוצה בקיומן כדי שיטול בנגרן
אבל גוי וגר שירשו את אביהן גוי יכול לומר
לו טול אתה עבודה זרה ואני מעות יהיה יין
ואני שמן קל הוא שהקילו בירושת הגר כדי
שלא יחזור לסורו ואם משבאו לרשות הגר אסור'

ישראל שמכר יינו לגוי פסק עד
שלא מדד לו דמיו מותרין שמשפסק כמכה
רעהו ומשמשך קנה יין נסך אינו נעשה
עד שיגע בו נושא בשעת מכירה היה מותר
מדד לו עד שלא פסק הדמים דמיו אסורין שהרי
לא המכה רעהו אע"פ שמשך ונושא כשנגע עדיין
לא כמכה רעהו ליקח ונאסר היין בנגיעתו והרי
זה, כמוכר בהם יינם' במה דברים אמורים
בשמדד הישראלי לכליו אבל אם מדד לכלי ~
הגוי או לכלי ישראל שביד הגוי צריך ליקח את
הדמים ואחר כך ימדוד ואם מדד ולא לקח דמים
אע"פ שפסק דמיו אסורין שמשיגע לכלי נאסר
ככתב יינם' הנותן דינר לחנוני
גוי ואמר לפועלו הגוי לך ושתה ואכול שם

החנוני ואינו מחשב לו הרי זה חושש שמא
ישהה יין שזה כמו שקנה לו יין נסך והשקהו
וכנגד זה בשביעית אסור כגון שנתן דינר
לחנוני ישראל עם הארץ ואמר לפועלו הוציא
לך אכול ואני מחשב לווא אבל הפועל דבר
שאינו מעושר אסור · אבל אם אמר להם
אכלו ושתו בדינר זה או שאמר להם אכלו ושתו
עלי החנוני ואני פורע אעפ שעבר הואיל
ולא נתיחד שעבורו הרי זה מותר ואינו חושש
לא משום יין נסך ולא משום שביעית ולא
משום מעשר · מלך שהיה מחלק יינו
לעם ולוקח מהם דמיו כפי מה שירצה אל יאמר
אדם קודם לגוי הא לך מעות זוז והכנס תחת
באוצר המלך כדי שיקח הגוי היין שכתבון
בשב ישראל ויתן הגוי הדמים למלך אבל
אומר לו הא לך מעות זוז ומלטני מן האוצר
גוי שנגע ביינן של ישראל לאונס
מותר למכור אותו יין לאותו הגוי שאסרו
לבדו כגון שנכנס זה הגוי להזיקו ולמכור

אינו הרי זה כמי ששברו או שרפו שחייב לשלם
ונמצאו הרמזים שלוקה ממנו רמי ההזק לאחרים המכירה׃

פרק ארבעה עשר

כל איסורי מאכלות שבתורה
שיעורן בכזית בינוני בין למלקות בין לכרת
בין למיתה בידי שמים וכבר ביארנו שכל
המחויב כרת או מיתה בידי שמים שאכל
לוקה ושיעור זה עם כל השיעורין הלכה למשה
מסיני הן ואסור מן התורה לאכול כל שהוא
מדבר האסור אבל אינו לוקה אלא על כזית
ואם אכל כל שהוא פחות מכשיעור מכין אותו
מכת מרדות׃ כזית שאמרנו אין מצטרפין
השנים אבל משלבין החניכים מצטרף שהרי
נהנה גרונו בכזית. אפילו אכל כחצי זית והקיאו
וחזר ואכל אותו חצי זית עצמו שהקיא חייב.
שאין החיוב אלא על הנאת הגרון בכזית
מדבר האסור׃ כזית חלב או
נבלה או פגול ונותר וכיוצא בהן שהניחו
בחמה והמשו האוכלו פטור חזר והמחו בגשמים

ונתפח חייבין עליו כרת או מלקות ה״ה פחות
מכזית מבתחלה ונתפח ועמד על כזית אסור
ואין לוקין עליו   כבר ביארנו שכל איסורין
שבתורה אין מצטרפין זה עם זה לכזית
חוץ מבשר נבלה עם בשר טרפה ואיסורי
נזיר שיתבארו במקומן. חמשת מיני תבואה
וקמחין שלהן והבצקות שלהן הכל מצטרפין
לכזית בין לאסור חדש מלפני העומר בין לאיסורי
מעשר שני ותרומות.   יראה לי שכל החייב
בתרומה ומעשרות מצטרף לכזית כטבל
מפני שהוא שם אחד הוא. למה זה דומה לנבלת
השור ונבלת הצבי שהן מצטרפין לכזית
כמו שביארנו.   האוכל נבילה
גדולה מדבר אסור אין מחייבין אותו אלא
כרת על כל כזית וכזית אלא חיוב אחד
לכל האכילה ואם היו העדים מתרין בו
בשעת אכילה על כל כזית וכזית חייב
על כל התראה והתראה אע״פ שהיא אכילה
אחת ולפי הענין.   האוכל משעורה

או כחרדל מאחד מאכלות האסורים ושהה
מעט וחזר ואכל כחרדל וכן עד שהשלים
כזית בין בשוגג בין במזיד אם שהה מתחלה
ועד סוף כדי אכילה שלש ביצים יצטרף הכל
והרי הוא חייב כרת או מלקות או קרבן כמו
שאכל כזית בבת אחת ואם שהה יתר מזה
מתחלה ועד סוף אעפ שלא שהה בינתים אלא
תחר כחרדל אכל כחרדל הואיל ולא השלים כזית אלא ביותר
מכדי אכילת פרס אינן מצטרפין ופטור.
וכן השותה רביעית שלסתם
יינם מעט מעט או שהמחה את החמץ בפסח
או את החלב וגמאו מעט מעט או שה[illegible]
הדם מעט מעט אם שהה מתחלה ועדסוף
כדי שתית רביעית מצטרפין ואם לאו אינן
מצטרפין. כל המאכלים האסורין אינו
לוקה עליהן עד שיאכל אותן דרך הנאה
חוץ מבשר בחלב וכלאי הכ[illegible]פי שלא
נאמר בהן אכילה אלא הוציא איסור אכילתן
בלשון אחרה בלשון בשול ובלשון הקודש

לנוריר אותן ואפילו שלא בדרך הנייה. ית החלב
כיצד הרי שהמחה ונמחו מעורבין
חם עד שנכוה [illegible]לנו או שאכל חלב [illegible]
או שערב דברים מרים כגון ראש ולענה לתוך
יין נסך או לתוך קדרה שלנבלה ואכלן כשהן
מרין או שאכל אוכל האסור אחר שהסריח והפסיש
ובטל מאוכל אדם הרי זה פטור ואם ערב דבר
מר בתוך קדרה שלבשר בחלב או ביין כלאי
הכרם ואכלו חייב. האוכל מאכל ממאכלות
האסורות דרך שחוק או כמתעסק אע״פ שלא
נתכוון לגוף האכילה הואיל ונהנה חייב כמו
שמפורש בענין שלאכלה והעיה הבאה
[illegible]ארם בעל כרחו באיסור מכל האיסורין
אם נתכוון אסור ואם לא נתכוון מותר.
האוכל מאכל אסור להנא[illegible]
או מפני הרעב חייב ואם היה הוגה ב[illegible]
ואין לו [illegible] אלא דבר אסור הרי זה מותר
מפני סכנת נפשות. עברה שהריחה
מאכל אסור כגון בשר קודש או בשר חזיר

מאכילין אותה מן המרק אם נתיישבה דעתה
מוטב ואם לאו מאכילין אותה בתוך פחות
מכשיעור ואם לא נתיישבה דעתה מאכילין
אותה עד שתתיישב דעתה ואין חוששין שהרוח
דבר שיש בו חומץ וכיוצא בו מעבירין
שמעברין את הנפש דינו כעוברה · מי
שאחזו בולמוס מאכילין אותו דברים האסורין
מיד עד שיאורו עיניו ואין מחזרין על דבר
המותר ממהרין בנמצא ומאכילין אותו הקל
הקל תחלה אם האירו עיניו דיו ואם לאו מאכילין
אותו החמור · כיצד היו לפניו טבל ו
מאכילין אותו נבלה תחלה שהטבל חמור
נבלה ופירות שביעית מאכילין אותו פירות
שביעית שאוסרין מדברי סופרים כמו שיתבאר
בהלכות שמטה. טבל ושביעית מאכילין אותו
שביעית טבל ותרומה אם אי אפשר לתקן
הטבל מאכילין אותו טבל ... ראש כתרומה
וכן כל כיוצא בזה · כבר ביארנו
שאין איסור חל על איסור אלא אם היו שנ

האיסורין באין כחדא וזו שהיה אסור מוסיף
[illegible] אסור טמא [illegible] אוכל כזית זחר [illegible] לוקה
שני וחמש [illegible] שהתרו בו בחמשה [illegible]
איסורי [illegible] בו. [illegible] טמא
שאכל [illegible] חלב שנותר מן המוקדשין [illegible]
הכפורים לוקה משום אוכל [illegible] ומשום
אוכל נותר ומשום אוכל ביום הכפורים ומשום
טמא שאכל קודש ומשום שנהנה מן הקודש
ומשל[illegible] ולמה חל כאן איסור על איסור
שבהמה זו היה חלבה אסור באכילה ומותר
[illegible] הקדישה נאסר חלבה בהנייה ומתוך
[illegible] בו איסור הנייה נוסף עליו איסור קדשים
ובעוד היה חלב זה מותר לגבוה ואסור להדיוט
נעשה נותר מתוך שנוסף בו איסור לגבוה
נאסר להדיוט והאוכל הזה היה מותר [illegible]
הבר[illegible] [illegible] בחלבה נטמא נאסר אף [illegible]
נוסף [illegible] על החלב בא יום הכפורים
כלל כל האוכלין ומתוך שנאסר אף בחולין
נוסף איסור[illegible] בחלב זה כל כיוצא בזה.

פרק חמשה עשר

דבר איסור שנתערב בדבר מותר
[illegible] בשאינו מינו בנותן [illegible] במינו
[illegible] [illegible] [illegible] של טעמו [illegible] [illegible]
כיצד חלב הכליות שנפל לתוך הגריסין ונמוח
הכל [illegible] טעמו את הגריסין אם לא נמצא בהן
טעם הרי אלו מותרין ואם נמצא בהם טעם
חלב והיה בהן ממשו הרי אלו אסורין מן
התורה נמצא בהן טעמו ולא היה בהן ממשו
הרי אלו אסורין מדברי סופרים׳ כיצד
הוא ממשו כגון שהיה מן החלב כזית [illegible]
שלשה ביצים מן התערובת אם אכל מן הגריסין
האלו כש[illegible] ביצים הואיל ויש בהן כזית
[illegible] החלב לוקה שהרי טעם טעם האיסור
[illegible] אכל פחות משלשה ביצים מכין אותו
[illegible] מרדות מדבריהם וכן אם לא [illegible] בתערובת
כזית בכל שלש ביצים אע״פ [illegible] טעם
חלב ואכל כל הקדרה אינו [illegible] מכת
מרדות׳ נפל חלב כליו[illegible] [illegible] האליה

ונמוח הכל אם היה חלב האליה כשאר בחלב
הכליות [illegible] יותר מן התורה אפילו
חתיכה [illegible] שנתערבה בעשר חתיכות
שלשה [illegible] הכ[illegible] מן התורה אבל מדברי
סופרים [illegible] עד שיאבד [illegible] האסור
מטעם מיעוטו ולא יהיה דבר חשוב שאין
עומדת בו [illegible] שיתבאר [illegible] ובכמה
יתערב דבר האסור ויאבד בטעם מיעוטו
בשיעור שנתנו חכמים יש דבר ששיעורו
בששים ויש ששיעורו במאה ויש ששיעורו
[illegible]ים [illegible] ומצאת לומר שכל
[illegible]רין שבתורה בין איסורי מלקות
בין איסורי כרת בין איסורי [illegible]
שנתערבו במאכל המותר מין שאינו [illegible]
בנותן טעם מין במינו שאי אפשר [illegible]
על [illegible] שיעורו בששים או במאה [illegible]
במ[illegible]ין. נכך מפני חומרה [illegible]
[illegible] אבל שהרי אפשר לתקנו ומפני
זה [illegible] ענין שכל שהן ושלא במינן